

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 26

10 квітня 2014 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 26 2014

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Служба інформаційно-аналітичного забезпечення

органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році

Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2014

ЗМІСТ

У центрі уваги 3

Аналітичний ракурс

Тарасенко Н.

Питання вирішення кризи в українсько-російських відносинах:
міжнародні та українські відповіді **5**

Горова С.

В аграрном секторі все стабільно. **37**

Законодавча влада 43

Виконавча влада 52

Політика 59

Економіка 71

Економіка України в контексті
світових кризових тенденцій. **75**

У ЦЕНТРИ УВАГИ

ПАРЄ ухвалила резолюцію із засудженням анексії Криму Росією

Парламентська Асамблея Ради Європи ухвалила резолюцію із засудженням дій Росії по анексії Криму від України та критикою російських пропозицій щодо федералізації України. Як повідомляє власний кореспондент УНІАН у Брюсселі, про це йдеться в резолюції ПАРЄ «Розвиток останніх подій в Україні: загроза функціонуванню демократичних інститутів», яка ухвалена під час сесії у Страсбурзі.

«За» проголосували 154 члена ПАРЄ, «проти» – 26, 14 – утрималось.

«Асамблея рішуче засуджує російську військову агресію та подальшу анексію Криму, що є чітким порушенням норм міжнародного права, у тому числі положень Статуту Об'єднаних Націй, Гельсінського Акту ОБСЄ і основних норм Ради Європи. Жоден з аргументів, до яких вдається Російська Федерація для виправдання своїх дій, не відповідає дійсності», йдеться у резолюції ПАРЄ.

Співдоповідач ПАРЄ по Україні М. Репс (Естонія) засудила анексію Криму Росією. «Ми засуджуємо будь-який сепаратистський рух, який ставить під сумнів територіальну цілісність України. Будь-яке військове чи політичне втручання, яке поставить під сумнів проведення президентських виборів, підірве майбутнє України», – сказала М. Репс.

Інший співдоповідач М. де Пурбе-Лундін (Швеція) заявила, що Україна має провести конституційну реформу, децентралізацію влади з делегуванням значних повноважень місцевим громадам, але при сильній унітарній державі. Резолюція ПАРЄ засудила пропозиції Росії щодо федералізації України, оскільки це «привело б до значного послаблення єдності та стабільності країни».

У резолюції також йдеться про відсутність прямої загрози етнічній російськомовній меншині в Україні в цілому і,

зокрема, в Криму. До поваги прав національних меншин у своєму виступі закликав і генсек Ради Європи Т. Ягланд.

«Анексія Криму заважає виконанню Україною зобов'язань щодо дотримання прав людини та національних меншин на півострові. Україна ніколи не визнає анексію Криму. Ситуація нині дуже напружена і на сході України», – сказав у виступі глава української делегації депутат І. Попеску.

Резолюція ПАРЄ також закликала до проведення в Україні дострокових парламентських виборів. Вибори до Верховної Ради мають відбутися восени 2017 р.

Крім того, ПАРЄ проголосувала за негайне виведення російських військ з Криму у зв'язку з денонсації угод щодо Чорноморського флоту.

Таку поправку, ініційовану українською делегацією, Асамблея прийняла більшістю голосів: 140 – «за», 32 – «проти», 9 – утрималися.

«У зв'язку з денонсацією Російською Федерацією угод, укладених у 1997 р. по Чорноморському флоту, розміщеного в Криму, асоціація закликає Росію негайно вивести свої війська з Криму», – йдеться в поправці (*Матеріал підготовлено з використанням таких джерел інформації: РБК-Україна (<http://www.rbc.ua/ukr/news/politics/pase-priznala-nepriemlomoj-federalizatsiyu-ukrainy---rezolyutsiya-09042014181400>). – 2014. – 9.04; Galinfo (<http://galinfo.com.ua/news/159477.html>). – 2014. – 9.04; Контакти.UA (<http://kontrakty.ua/article/76648/>). – 2014. – 9.04).*

Єврокомісія створила групу підтримки України

Президент Європейської комісії Ж. М. Баррозу оголосив про створення Єврокомісією групи підтримки України, яка буде надавати технічну допомогу та поради Україні у проведенні широких реформ.

Як передає власний кореспондент УНІАН у Брюсселі, про це йдеться у спеціальній заяві Ж. М. Баррозу, в якій він також

підкреслив готовність ЄС зробити все, щоб Україна стала успішною сучасною державою.

«Сьогодні Комісія створила групу підтримки України. Мета цієї групи – допомогти та підтримати Україну – не тільки у фінансовому плані, але й технічною допомогою. Важливо надати підтримку реформам – як політичним, так і економічним – для того, щоб Україна стала сильною, незалежною сучасною країною», – заявив Ж. М. Баррозу.

За його словами, ця група підтримки України є додатковим кроком на додачу до 11 млрд євро, які ЄС пообіцяв у березні Києву, і підписанню політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

«Це демонструє, що Європейський Союз стоїть пліч-о-пліч з Україною. Ми віримо, що Україна може бути незалежною, стабільною, міцною, демократичною та багатою країною. Я хочу підкреслити, що ми стоїмо поруч з Україною», – сказав Ж. М. Баррозу (*Обком (<http://obkom.net.ua/news/2014-04-09/1137.shtml>). – 2014. – 9.04*).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Питання вирішення кризи в українсько-російських відносинах: міжнародні та українські відповіді

Анексія Криму вкотре за всі часи історії України поставила подальшу її долю в залежність від зовнішньої політики – як власної, так і світової, зруйнувавши, з одного боку, зовнішньополітичні ілюзії, які роками мали українські громадяни щодо Росії, з іншого – не ставши достатньою причиною для справді жорсткої реакції з боку ЄС і США. Їхні санкції щодо Росії, зведені до заборони на в'їзд і замороження активів кількох десятків чиновників, жодних збитків для Росії не принесли.

Водночас дії, які б значно погіршили стан російської економіки, так і не були зроблені.

Говорячи про вже прийняті санкції, экс-міністр закордонних справ України В. Огризко назвав їх зам'якими: «Думаю, що західні політики до останнього моменту продовжували сподіватися, що вони спілкуються з адекватними людьми, які керуються здоровим глуздом та міжнародним правом. Агресія проти України показала, що це не так, і коштувала нашій країні поки що формальної втрати Криму. Заходу це коштуватиме доволі серйозних економічних втрат. Адже, якщо будуть застосовуватися реальні економічні санкції, це означатиме, що втрачатимуть і західні країни» (<http://ua.racurs.ua/488-ukrayina-povynna-provodyty-vyraznu-polityku-oporu-agresoru-eksperty>).

Очевидно, що російське керівництво прораховувало ті санкції, з якими вони можуть зіштовхнутися у відносинах з демократичним світом, зазначає науковий директор Інституту Євроатлантичного співробітництва О. Сушко. «Кремль для себе вирішив: або запроваджені санкції будуть для Росії не критичними, або критичні дії з боку Заходу не будуть запроваджені. На сьогодні у Росії є переконання, що ЄС не перейде до так званого третього кошика санкцій, тобто економічних: обмеження торгівлі, закриття спільних комерційних проєктів тощо. Путін вважає, що європейські країни наразі перебувають не в найкращому економічному становищі, тому не будуть чимось жертвувати. Кремль сподівається, що економічні інтереси будуть вищі. Є також розрахунок, що санкції не будуть стосуватися життєвих інтересів РФ, або їх можна буде компенсувати у відносинах з іншими країнами», – припускає експерт.

На думку В. Огризка, ефективними санкції будуть тоді, коли торкнуться болючих точок російської економіки, від яких залежить надходження коштів до російського бюджету, тобто нафти, газу, металу, лісу. Повинні бути також санкції юридичного характеру. Зокрема, у відповідь на захоплення РФ об'єктів української власності в Криму Україна може подавати позови в міжнародні суди і вимагати арешту російського

майна за кордоном. Це є дуже дієвою формою впливу на позицію Росії, зазначив дипломат.

Наразі важливим є рішення про повну консервацію проекту «Південний потік». ЄС уже готовий до цього, але є ряд як політичних, так і процедурних питань.

Звичайно, міжнародна політична реакція також має певний вплив. Зокрема, важливими стали результати голосування в Генеральній Асамблеї ООН щодо резолюції стосовно України, заява Комітету експертів Європейської хартії регіональних мов і мов меншин про те, що з російською мовою в нас у країні все добре, а також коментар представника ОБСЄ з питань ЗМІ Д. Міятович про те, що Україна мала право припинити мовлення російських телеканалів.

24 березня в Гаазі паралельно із самітом з фізичної ядерної безпеки відбулася ініційована Б. Обамою зустріч лідерів країн «великої сімки» – США, Німеччини, Франції, Великої Британії, Італії, Канади та Японії. Вона була присвячена ситуації в Україні та подальшим крокам, які «сімка» може зробити, щоб відповісти на розвиток подій і підтримати Україну. Уперше з 1996 р. неформальна зустріч провідних світових держав відбулася без участі Росії, що довело втрату нею місця в клубі найпотужніших держав світу.

Раніше федеральний канцлер Німеччини А. Меркель заявила, що політичного контексту для зустрічі у форматі «великої вісімки» – тобто за участі Росії – нині немає. «На сьогодні “великої вісімки” нема – ані як конкретного саміту, ані як формату. Це буде напевно спрямовувати нашу дискусію в межах “великої сімки”», – заявила А. Меркель (<http://europe.newsru.ua/article/17517894>).

Країни «великої сімки» не мають потреби залучати Росію у форматі «великої вісімки» через її політику щодо України, заявив радник Білого дому Б. Родз. Можливість, що «група семи» відновить залучення Росії, зберігається в тому разі, якщо Росія піде на деескалацію становища в Україні та почне дотримуватися міжнародного права, наголосив радник.

Виступаючи перед початком зустрічі «групи семи» в Гаазі, Б. Родз заявив, що США домагатимуться постійного

нарошування тиску на Росію, зокрема розробки економічних санкцій, які можуть запровадити проти Росії, якщо вона продовжуватиме йти своїм нинішнім курсом (http://espresso.tv/new/2014/03/24/ssha_velyka_simka_ne_bude_racyuvaty_z_rosiyeu_u_formati_velykoyi_visimky).

За підсумками засідання країни G7 прийняли декларацію, у якій підтримали суверенітет і територіальну цілісність України та пригрозили Росії серйозними наслідками у випадку нагнітання ситуації. «Ми, лідери Канади, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Сполученого Королівства, Сполучених Штатів, Президент Ради ЄС та президент Єврокомісії, зустрілися в Гаазі, щоб підтвердити нашу підтримку суверенітету України, її територіальної цілісності і незалежності», – сказано в декларації.

У документі зазначається, що міжнародне право забороняє заволодіння частиною або всією територією іншої держави «через примушення або силу». «Це порушує принципи, на яких побудована міжнародна система. Ми засуджуємо незаконний референдум, проведений в Криму в порушення Конституції України. Ми також рішуче засуджуємо незаконну спробу Росії анексувати Крим в порушення норм міжнародного права і положень конкретних міжнародних зобов'язань. Ми цього не визнаємо», – заявили лідери країн.

У зв'язку з цим вони підтвердили, що дії Росії «будуть мати серйозні наслідки». «Ми, як і раніше, готові активізувати дії, у тому числі секторальні скоординовані санкції, які будуть чинити дедалі істотніший вплив на російську економіку, якщо Росія продовжуватиме нагнітати ситуацію», – стверджують лідери G7.

Крім того, у декларації Росії нагадують про її міжнародні зобов'язання, включаючи обов'язки щодо світової економіки. «Росія повинна зробити чіткий вибір. Дипломатичні засоби для деескалації ситуації залишаються відкритими, і ми закликаємо уряд Росії їх використовувати. Росія повинна поважати територіальну цілісність і суверенітет України, повинна розпочати переговори з українським урядом і скористатися запропонованими міжнародними посередниками та моніторин-

гом, щоб вирішувати будь-які законні занепокоєння», – ідеться в декларації.

При цьому лідери позитивно оцінили підтримку Російською Федерацією спеціальної моніторингової місії в Україні, назвавши це «кроком у правильному напрямі». «Ми з нетерпінням чекаємо початку розгортання місії в цілях сприяння діалогу, зниження напруженості та сприяння нормалізації ситуації. Ми закликаємо всі сторони гарантувати безпечний і надійний доступ на всій території України, щоб члени моніторингової місії могли виконати свій мандат», – підкреслюється в документі.

Лідери G7 констатують, що зібралися разом через «загальні переконання і загальну відповідальність». «Дії Росії в останні тижні не узгоджуються з ними. У цих умовах ми не будемо брати участі в запланованому саміті в Сочі. Ми припиняємо нашу участь у G8, поки Росія не змінить свій курс, і навколишня ситуація буде відповідати конструктивному діалогу G8», – підтвердили раніше озвучене рішення лідери країн-учасниць.

Одночасно з цим вони заявили про намір продовжити зустріч у форматі G7 – у червні 2014 р. в Брюсселі для обговорення широкою порядку денного. «Ми також проконсультували наших міністрів закордонних справ не бути присутніми на зустрічі у квітні в Москві. Крім того, ми вирішили, що міністри енергетики G7 зустрінуться для обговорення шляхів зміцнення нашої колективної енергетичної безпеки», – повідомили про прийняте рішення лідери G7 (http://dt.ua/POLITICS/g7-priunyala-deklaraciyu-v-yakiy-pidtvordila-pidtrimku-suverenitetu-ukrayini-140336_.html).

Звістка про виключення Росії з «великої вісімки», на перший погляд, не особливо засмутила російську сторону. Міністр закордонних справ Росії С. Лавров, який представляв РФ на саміті в Гаазі, зокрема, зазначив, що без формату «великої вісімки» можна рік-півтора пожити – «як експеримент». «Принаймні ми не чіпляємося за цей формат і не бачимо великої біди, якщо він не збереться», – заявив політик у Гаазі. С. Лавров також додав, що G8 є неформальним клубом – тому вигнати когось звідти неможливо (<http://europe.newsru.ua/article/17517894>).

У зв'язку з цим, кореспондент Deutsche Welle в Брюсселі Б. Рігерт зауважив, що насправді російський міністр закордонних справ має рацію (<http://www.dw.de/%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%89%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%B9-g8-%D1%89%D0%BE-%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%96-%D0%B7-%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D1%94%D1%8E/a-17519226>). За його словами, на самітах країн «великої вісімки» в останні роки ухвалювалося мало конкретних рішень. Оглядачі вже не раз «ховали» цей формат, оскільки саміти G20 за участі Китаю, Бразилії та Індії набули тим часом більшого значення. Однак коли С. Лавров каже, що Росії не боляче від того, що вона не братиме участі в наступних самітах провідних індустріальних країн світу, то він лукавить, переконаний Б. Рігерт. «Володаря Кремля, вочевидь, дратуватиме, що він не сидітиме за одним столом з найвпливовішими політиками світу. Адже що саме вирішувалося на зустрічах очільників провідних держав світу, було неважливо. Головне – бути разом з ними. Клуб, як не крути, вельми ексклюзивний, – зауважив кореспондент. – Горбачов, Єльцин, Путін – усі вони прагнули вмотивуватися за цим столом найбагатших. Їм довелося добряче напружитися, аби їх сприймали на рівних. Утім, усе це тепер у минулому. І можновладцю Путіну боляче від такого факту. Дипломатично Росія катапультована в 1991 р. Тоді генсек КПРС М. Горбачов вперше отримав запрошення на саміт G7 у Лондоні. І він цим пишався. В. Путін хотів з гордістю показати в червні цього року своє Сочі. Однак тепер нічого такого не буде», – говорить Б. Рігерт.

Чітку позицію на підтримку України в Гаазі висловив президент США Б. Обама. Він заявив, що подальші дії Росії проти України не залишаться без наслідків. За словами американського президента, на зустрічі «великої сімки» лідери провідних країн світу створили основу для прийняття подальших заходів протидії Росії, які будуть введені в дію у разі ескалації конфлікту. Б. Обама зазначив, що лідери провідних держав світу готові запровадити санкції проти секторів

російської економіки, незважаючи на те, що наслідки таких дій будуть відчутні для всіх сторін.

При цьому президент США спробував применшити значення Росії, сказавши, «Росія – регіональна потуга, яка загрожує частині своїх найближчих сусідів. Не через силу, але внаслідок слабкості... Україна – держава, на яку Росія мала величезний вплив упродовж десятиліть від часу розпаду Радянського Союзу. Ми також маємо великий вплив на наших сусідів, однак ми здебільшого не вторгаємося на їхні території, щоб підтримувати з ними відносини тісної співпраці».

Коментуючи ситуацію в Україні, Б. Обама пояснив той факт, що Росія ввела війська на українську територію та продемонструвала неприкриті порушення міжнародного права, зниженням, а не зростанням російського впливу.

Утім, визнаючи, що дії Росії – це проблема, Б. Обама заявив, що вони не є «загрозою номер один» для національної безпеки США. «У сфері нашої безпеки мене все ще набагато більше турбує перспектива вибуху ядерної зброї на Манхеттені», – зазначив американський президент.

Згідно зі свіжим соціопитуванням, слова Б. Обама, у принципі, співзвучні з думкою більшості американців: близько 50 % вважають, що США не слід втручатися в ситуацію, яка виникла між Росією і Україною, повідомляє видання The New York Times (http://www.newsru.ua/press/26mar2014/obama_ukr.html).

Американський президент ухилився від відповіді, чи готові будуть США і їхні союзники в НАТО вдатися до військових дій, якщо під тиском з боку Росії постануть країни Балтики. Він однак заявив, що все ще розраховує на врегулювання кризи довкола Криму дипломатичними засобами. Водночас він додав, що Сполучені Штати Америки та їхні союзники не відмовляться від тиску на Росію через анексію цією країною Криму.

7 квітня, може стати новим етапом дискваліфікації Росії як політичного гравця світового рівня. 9 квітня Парламентська Асамблея Ради Європи ухвалила резолюцію «Розвиток останніх подій в Україні: загроза функціонуванню демократичних інститутів» із засудженням дій Росії по анексії Криму від

України і критикою російських пропозицій щодо федералізації України. Основою резолюції став звіт моніторингової місії, яка побувала у Києві, Львові та Донецьку наприкінці березня.

Резолюція має достатньо категоричних визначень, щоб Росія могла сприймати її як особисту образу. Зокрема Асамблея рішуче засуджує «військову агресію Росії та анексію Криму, що стало прямим порушенням міжнародного законодавства». Усі російські аргументи з приводу «бандерівського шабашу» та загрози російськомовному населенню моніторингова місія ПАРЕ відкидає: «Не було ніякого переходу центральної влади у руки ультраправих сил у Києві, не існувало також жодної загрози російській національній меншині в Україні, включно і особливо у Криму». Якщо перекласти сенс цієї фрази з дипломатичної на звичайну мову, Росію загалом і Путіна зокрема ПАРЕ звинувачує у брехні. Більше того, в резолюції йдеться і про те, що джерелом сепаратизму та проросійських настроїв в Україні, і зокрема в Криму, є сама Росія.

Водночас резолюція передбачає повне визнання легітимності нової української влади та її рішень – всупереч заявам російського керівництва, які Моніторинговий комітет ПАРЕ пропонує засудити. Також Асамблея вважає неприйнятною ідею федералізації України, оскільки це загрожуватиме стабільності в країні.

Набагато більш болючим може стати позбавлення російської делегації повноважень до січня 2015 року за військове порушення територіальної цілісності України. Відповідну резолюцію зареєстрував британський делегат Р. Вольтер. Фактично це буде означати виключення Росії з ПАРЕ. Інший варіант резолюції передбачає позбавлення російської делегації права голосу в Асамблеї.

«Це можна розцінювати як своєрідний дипломатичний ляпас для Росії з метою позбавити її додаткових важелів впливу через європейські інституції. На сьогоднішній день ПАРЕ – єдиний майданчик, де російська делегація може офіційно озвучувати свою позицію, маніпулювати нею та робити її більш публічною. Але у практичному сенсі такі санкції не матимуть

особливого значення, оскільки ключові рішення все-таки приймаються у Європейському Союзі, і там Росія може похвалитися широкою мережею лобістів, зокрема керівництв деяких країн, через яких вона проштовхує ті чи інші свої позиції», – вважає Директор Інституту світової політики А. Гетьманчук.

Обидва варіанти резолюції – це зневага і засудження Росії, якій, по суті, вказують на двері. Російська делегація намагається шантажувати ПАРЄ і вже заявила, що якщо резолюція про позбавлення повноважень буде винесена на розгляд – делегація сама складе повноваження. Подібна ситуація вже мала місце в історії. У 1969 році під загрозою позбавлення повноважень демарш вчинила делегація Греції, в якій тоді владу захопили так звані «чорні полковники». У відповідь ПАРЄ ухвалила ультимативне рішення не розглядати питання поновлення повноважень грецької делегації до виконання Афінами ряду умов з відновлення демократії. До Асамблеї Греція повернулася лише у 1974 році, після падіння режиму «чорних полковників».

У 1981 році повноважень була позбавлена Туреччина, яка пережила військовий переворот. Після проведення в країні демократичних виборів у 1984 році Туреччина була поновлена в своїх правах.

Але навіть якщо Росія отримає більш м'який варіант резолюції, що обмежуватиметься лише позбавленням права голосу, це стане дипломатичною поразкою для Кремля. Причому не вперше: у 1995 році ПАРЄ призупиняла переговори щодо вступу РФ до Ради Європи через Першу Чеченську війну. А у 2000-2001 роках Росія була позбавлена права голосу в Асамблеї вже через Другу Чеченську війну.

На думку члена Постійної делегації України в ПАРЄ В. Ар'єва, яке б рішення не ухвалила Асамблея щодо Росії – воно запустить ланцюгову реакцію санкцій щодо Кремля з боку інших європейських інституцій. «Рішення ПАРЄ буде сигналом для інших інституцій так само вводити санкції, тому що це, фактично, визнання, що Росія антидемократична. Не залежно від того, чи позбавлять її права голосу, чи буде більш

жорстке рішення – Росія вже потрапила під санкції, її виганяють з пристойного товариства. Далі піде ланцюгова реакція», - заявив В. Ар'єв.

Однак у самій Росії вигнання з ПАРЄ навряд чи буде сприйнято як трагедію. З високою ймовірністю можна припустити, що російська пропаганда, навпаки, використає свій дипломатичний провал для накручування рейтингу В. Путіна. «Який вплив у самій Росії матиме рішення ПАРЄ? Я думаю, що воно буде сприйняте в контексті антизахідної, антиєвропейської інформаційної кампанії, яка сьогодні успішно нав'язується російському суспільству, і ставлення до ЄС і Заходу в цілому погіршується, як свідчать опитування громадської думки. Також Росія буде шантажувати Захід тим, що у разі позбавлення її права голосу або повноважень вона буде проводити політику, яка абсолютно не узгоджуватиметься з вимогами тієї ж Ради Європи – наприклад, поновлення смертної кари», - вважає А. Гетьманчук (<http://glavcom.ua/articles/18814.html>).

Утім, незважаючи на всі міжнародні декларації та санкції, ситуація в Криму кардинально не змінюється. Росія доводить, що вона готова йти достатньо далеко, незважаючи на втрати – не забирає свої війська від українських кордонів, паралельно вдаючись до провокацій у південно-східних регіонах України та розпалюючи сепаратистські настрої.

У ситуації, що склалася, експерти одностайні в тому, що Україні обов'язково потрібно діяти самій, здійснюючи виразну політику опору агресору, у тому числі і в економічній частині, можливо, жертвуючи своїми інтересами, але блокуючи інтереси РФ.

Раціональними в цьому контексті виглядають перші кроки Києва щодо зміцнення у двосторонніх відносинах з Росією принципу взаємності. Симетричну норму стосовно 90-денного перебування громадян РФ в Україні введено в дію із 7 квітня. Не виключено, що буде запроваджено симетричну відповідь на нещодавню ініціативу В. Путіна запровадити норму про в'їзд на територію Росії за закордонними паспортами.

Звернення Генеральної Асамблеї ООН до Міжнародного суду із запитом про оцінку відповідності міжнародному праву

декларації про незалежність Криму, звернення до Європейського суду з прав людини, тиха робота з підготовки якісних майнових позовів до комерційних арбітражів і судів, активна робота в галузевих міжнародних організаціях на кшталт ЮНЕСКО (питання культури) та ІКАО (питання авіатранспорту), пошук симетричних відповідей на дії, а не заяви Росії – ось центр докладання зусиль для влади, дійшли висновку учасники прес-конференції «Міжнародні санкції: у скільки обійдеться агресія Росії» в інформаційному агентстві «Обозреватель» (<http://gazeta.dt.ua/internal/krayina-zovnishnoyi-politiki-.html>).

Разом з тим не можна нині оминати увагою широко обговорювану останнім часом у суспільстві тему повернення Україні статусу ядерної держави і, відповідно, розробки власного ядерного озброєння. Актуалізація цього питання виглядає закономірною, оскільки Україна стала жертвою територіальних домагань саме одного з гарантів її суверенітету та територіальної цілісності, а гарантії давалися нашій країні саме в обмін на відмову від третього у світі (після США і Росії) ядерного потенціалу, який залишався в Україні після розвалу СРСР.

21 березня у Верховній Раді був зареєстрований законопроект про відновлення ядерного статусу України. Проект закону України «Про денонсацію Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року», авторами якого є народний депутат від партії УДАР, секретар Комітету Верховної Ради з питань нацбезпеки і оборони С. Каплін і депутати від «Батьківщини» О. Чорноволенко і В. Королук. Законопроект передбачає вихід України з Договору, до якого вона приєдналася як без'ядерна держава саме в обмін на надання ядерними державами гарантій безпеки (<http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3322440-u-vr-vnesenyi-zakonoproekt-denonsatsii-dohovoru-pro-nerozpovsuidzhennia-yadernoi-zbroi>).

Внесення до Верховної Ради подібного законопроекту здається, на перший погляд, цілком закономірним на тлі того, що гарантії, надані Україні країнами-підписантами Будапештського меморандуму, не спрацювали. Більше того, результати різних опитувань і вивчення думок інтернет-

користувачів, які обговорюють тему повернення Україною ядерного статусу на різних форумах, створюють враження, що прихильниками подібного шляху забезпечення безпеки нашої країни можуть бути від 60 до 80 % громадян України. І представляється абсолютно логічним, що саме сьогодні Україна може бути вільна від моральних і юридичних зобов'язань перед світовою спільнотою, зафіксованих у документі, який був потоптаний керівництвом РФ.

Народний депутат України С. Каплін у своєму блозі на lb.ua (http://blogs.lb.ua/sergiy_kaplin/260529_818_gromadyan_ukraini.html) розмістив інформацію Інституту досліджень регіонального розвитку України щодо результатів опитування громадян з приводу підтримки ними повернення Україні статусу ядерної держави. Повідомляється, що ствердно відповіли на таке питання 81,8 % громадян, проти – 7,6 %, не визначилися – решта. Співробітник інституту, доцент соціології С. Дем'янов зазначає, зокрема: «Така підтримка викликана військовою бездіяльністю міжнародних інститутів безпеки. Міжнародна спільнота, на думку громадян, фактично усувається від виконання своїх зобов'язань у рамках Будапештського меморандуму, за яким Україна втратила статус третьої ядерної держави, отримала мізерну компенсацію і тепер покинута один на один у протистоянні з Росією».

Обґрунтовуючи необхідність прийняття зареєстрованого ним законопроекту про денонсацію Україною Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, С. Каплін нагадує, що ст. 10 Договору передбачає можливість виходу з його підписантів у разі загрози суверенітету та територіальній цілісності держави-учасниці Договору. Для цього необхідно за три місяці повідомити листом з обґрунтуванням інших учасників Договору.

«Я переконаний, що принциповий настрій громадян на фоні бездіяльності гарантів, загроза безконтрольного поширення ядерної зброї і банкрутство міжнародних інститутів гарантування безпеки для без'ядерних держав, чітке усвідомлення імперських настроїв Кремля – усе перелічене має стати платформою для надзвичайно жорсткої розмови з країнами-гарантами».

Українська позиція, на думку депутата, має бути такою: або реалізація гарантій, або поновлення ядерного статусу України за рахунок країн-гарантів з одночасним відшкодуванням Україні втраченого внаслідок планомірної російської кампанії по спеціальній демілітаризації України. Сума відшкодування, на думку експертів, не менше 50 млрд дол., зазначає С. Каплін. «Сьогодні ми повинні зайняти жорстку позицію, адже багатомільйонний український народ наразі виконує місію глобальних миротворців. Якщо світ стане свідком бездіяльності “ядерних гарантів”, через два роки ядерний статус матиме будь-яке підворіття в Африці, Америці, чи Азії, або Європі. Іншого захисту не існує. За цих обставин уникнути ядерної війни буде неможливо. Мій законопроект – це дзвіночок у двері кожного європейця та американця, китайця... Змусьте свої уряди та президентів принципово захистити Україну, інакше загине увесь світ».

На користь можливості швидкого створення власної ядерної зброї автор законопроекту наводить також інші аргументи:

- Україна володіє найбільшими у Європі родовищами уранових руд, діючими гірничо-переробними комплексами та підприємствами з виробництва уранової продукції;

- в Україні над ядерною проблематикою працює майже 20 академічних інститутів;

- з 20 узятих на озброєння СРСР бойових стратегічних ракетних комплексів 13 було розроблено в дніпропетровських ДКБ «Південне» і ВО «Південмаш».

З урахуванням існуючої технологічної бази створення основ для виробництва ядерних боєприпасів України, за найскромнішими оцінками, потребує до трьох років із щорічними обсягами капіталовкладень до 300–500 млн дол. При цьому на шляху до ядерного статусу Україна повинна промислово втілити ряд відсутніх технологій. Це реально, переконані автори законопроекту.

Крім того, на підтвердження подібної можливості наводяться слова академіка Національної академії наук України В. Бар'яхтара, які він сказав кілька років тому: «Якщо порівнювати Україну з Індією та Пакистаном, то при небажаному збігу

обставин Україна могла б значно швидше стати ядерною державою з ядерною зброєю і відповідними ракетами, ніж Індія і Пакистан» (http://blogs.lb.ua/sergiy_kaplin/260278_vernem_ukraine_yaderniy_shchit.html).

Варто нагадати, що Договір про нерозповсюдження ядерної зброї – багатосторонній міжнародний акт, розроблений Комітетом із роззброєння ООН з метою поставити міцну перешкоду на шляху розширення кола країн, що мають ядерну зброю, забезпечити необхідний міжнародний контроль за виконанням державами взятих на себе за Договором зобов'язань з тим, щоб обмежити можливість виникнення збройного конфлікту із застосуванням такої зброї (http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_098).

Схвалений Генеральною Асамблеєю ООН 12 червня 1968 р. і відкритий для підписання 1 липня 1968 р. в Москві, Вашингтоні та Лондоні, документ набрав чинності 5 березня 1970 р. після здачі на зберігання ратифікаційних грамот державами-депозитаріями [СРСР (підписав у 1968 р.), США (1968), Велика Британія (1968)], а також 40 іншими країнами.

11 травня 1995 р. відповідно до п. 2 ст. X Договору про нерозповсюдження було ухвалено рішення залишити його в силі безстроково. Нині в Договорі про нерозповсюдження ядерної зброї 1968 р. беруть участь 199 держав, у тому числі такі ядерні держави, як США, Китай, Росія, Велика Британія і Франція.

Договір 1968 р. є важливим міжнародно-правовим засобом обмеження гонки ядерних озброєнь і недопущення появи нових держав, що володіють ядерною зброєю. На жаль, три держави – Індія, Пакистан та Ізраїль – відмовилися підписати Договір. Ці держави стверджують, що Договором створено своєрідний клуб вибраних ядерних держав (до якого інші не допускаються) без обґрунтування законності такого поділу. Індія та Пакистан оголосили про володіння ядерною зброєю і здійснили її випробування. Ізраїль займається ядерними розробками в ядерному центрі в містечку Дімона (пустеля Негев). Поширено інформацію, що Ізраїль з 1958 р. накопичив від 100 до 200 боєголовок. Офіційний

Ізраїль відмовляється підтвердити або спростувати твердження про свої ядерні розробки.

У Договорі чітко проводиться думка, що відмова неядерних держав від ядерної зброї – найкраща гарантія їхньої безпеки. Це положення Договору й загальне поліпшення політичного клімату на планеті мають сприяти приєднанню до нього нових держав.

Основне зобов'язання Договору 1968 р. зводиться до того, що ядерні держави не передають нікому ядерної зброї або інших вибухових пристроїв і не допомагають створювати таку зброю, а неядерні держави не купують і не створюють ядерної зброї або вибухових пристроїв (ст. I) (http://pidruchniki.ws/1838010449550/pravo/magate_rezhim_nerozpovsyudzhen-nya_yadernoyi_zbroyi).

Закон України «Про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 р.» парламент України ухвалив 16 листопада 1994 р. з рядом застережень, серед яких значиться, що загроза силою чи її використання проти територіальної цілісності та недоторканності кордонів чи політичної незалежності України з боку будь-якої ядерної держави, так само як і застосування економічного тиску, спрямованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітету, «розглядатимуться Україною як виняткові обставини, що поставили під загрозу її найвищі інтереси». Цей закон набрав чинності після надання Україні ядерними державами гарантій безпеки, оформлених шляхом підписання 5 грудня 1994 р. Будапештського меморандуму – міжнародної угоди між Україною, США, Росією і Великою Британією про неядерний статус України. Угода містить пункти, які надають Україні гарантії її суверенітету та безпеки (http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_158).

Згідно з Меморандумом, США, РФ і Велика Британія зобов'язалися:

Поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України.

Утримуватися від загрози силою, її використання проти територіальної цілісності/політичної незалежності України;

ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти неї, крім цілей самооборони або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН.

Утримуватися від економічного тиску, спрямованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітету, отримати будь-які переваги.

Домагатися негайних дій з боку Ради Безпеки ООН з метою надання допомоги Україні, якщо вона стане жертвою акту агресії чи об'єктом погрози агресією з використанням ядерної зброї.

Не застосовувати ядерної зброї проти України, крім випадку нападу на них самих, їхні та підопічні території, збройні сили, їхніх союзників.

Проводити консультації у випадку виникнення ситуації, внаслідок якої постає питання стосовно цих зобов'язань.

За офіційними даними, загалом Україні «в спадок» від стратегічного арсеналу колишнього СРСР дісталися 130 ракет SS-19 і 46 ракет SS-24. У рамках ядерного роззброєння країни всі 1300 боєголовок з цих ракет демонтовано і вивезено до Росії, звідки після переробки повернулися в Україну у вигляді палива для атомних електростанцій. Останню ядерну боєголовку було вивезено з України в липні 1996 р.

Водночас в українських ЗМІ фігурують різні цифри щодо чисельності наземного стратегічного ядерного угруповання на території України: за одними даними, воно налічувало 1240 боєголовок, за іншими – 1272, також зазначалося, що точна кількість боєголовок, що дісталися Україні після розпаду СРСР, невідома. Разом з тим в українських ЗМІ зазначається, що невідома доля не менше ніж 180 тактичних ядерних боєголовок і кількох стратегічних ракет (http://news.bigmir.net/world_about_us/488248-NVO-Prigodidozvykovih-krilatih-raket-y-Nezalejnii).

У лютому 2004 р. МЗС України заявило: «Що стосується ядерної зброї колишнього СРСР, слід ще раз підтвердити, що, виконуючи зобов'язання за двосторонньою угодою з Російською Федерацією про порядок переміщення ядерних боєприпасів з території України на центральні передзаводські бази Російської Федерації з метою їх розукомплектовування

та знищення від 11 квітня 1992 р., Україна ще в травні 1992 р. забезпечила вивезення до Російської Федерації всіх тактичних ядерних боєприпасів. 1 червня 1996 р. завершився процес вивезення з території України до РФ стратегічних ядерних боєприпасів. Таким чином, Україна своєчасно та повністю виконала свої зобов'язання щодо ядерної зброї, яка була успадкована нею від колишнього СРСР».

13 листопада 2001 р. президент Росії В. Путін оголосив про знищення останньої ядерної ракети, вивезеної з території України. У заяві В. Путіна зазначалося, що «наприкінці жовтня 2001 р. відповідно до рішення президентів Росії, США та України від 14 січня 1994 р. знищено останній ядерний боєприпас, вивезений із території України».

Разом з ядерною зброєю Україна відмовилася і від стратегічних наступальних озброєнь – від дальніх бомбардувальників (порізані чи віддані Росії), від ракет великої дальності (нехай і без ядерних боєголовок), від авіаносців (недобудований «Варяг» був проданий Китаю). Крім того, вона уп'ятеро скоротила кількість своїх збройних сил (<http://www.day.kiev.ua/uk/blog/politika/krimska-kriza-kines-mriyi-pro-bezyaderniy-svit>).

У 1991 р. під юрисдикцією України опинилися чотири танкові, 14 мотострілецьких, три артилерійські дивізії та вісім артилерійських бригад (9293 танки і 11 346 бойових машин), бригада спецназу, дев'ять бригад протиповітряної оборони, сім полків бойових вертольотів, три повітряні армії (близько 1100 бойових літаків) та окрема армія ППО. Ядерні сили, дислоковані на території України, мали 176 міжконтинентальних балістичних ракет і близько 2600 од. тактичної ядерної зброї. Загальна кількість військ, які мала тоді Україна, становила понад 700 тис. «багнетів». І це не враховуючи моряків... У 2010 р. влада «регіоналів» прийняла Збройні сили України в кількості 186 тис. На сьогодні вони становлять 168 тис. осіб (з них бойового складу – 125 тис.). Отже, виникає закономірне запитання «Чи варто ж було так роззброюватися?»

Разом з тим, як зазначає публіцист С. Грабовський у своїй статті «Кримська криза: кінець мрії про без'ядерний світ?» для газети «День» (<http://www.day.kiev.ua/uk/blog/politika/>

krimska-kriza-kinес-mriyi-pro-bezyaderniy-svit), навіть без ядерної зброї Україна спроможна була не тільки відбити напад імовірного противника, а й завдати йому значної шкоди: оперативно-тактичні ракетні комплекси 9К72 (за класифікацією НАТО – Scud-B, або ж «СКАД») давали змогу здійснювати удари на глибину 300 км, а в разі модернізації, яку неважко було здійснити з використанням потужностей «Південмашу», – до 480 км. Крім того, Україна мала в складі успадкованих від СРСР повітряних армій і свою дальню авіацію: 30 Ту-16, 30 Ту-22КД, 30 Ту-22Р, 36 Ту-22М3 та арсенали авіаційних крилатих ракет Х-55 (1068 од.) і Х-22 (423 од.). Крім того, 1992 р. Україна отримала більшу частину авіації Чорноморського флоту СРСР, у тому числі дивізію морських ракетноносців Ту-22М2 та Ту-16К і розвідувальний полк на Ту-22Р. Усі ці ракетноносці та бомбардувальники після зняття з них ще в радянські часи обладнання для дозаправки в повітрі не були стратегічними, тобто не підпадали під угоди про скорочення озброєнь, а водночас їхнього радіусу дії вистачало, щоб досягнути будь-якої точки на території Європи.

Але Україна відмовилася від усього цього. Плюс від добудови кількох цілком сучасних кораблів, включно з ракетноносним крейсером, сподіваючись на дію систем міжнародної безпеки та на гарантії територіальної недоторканності, одержані від ядерних держав. Утім і в такому разі Україна, як позаблокова держава, повинна була б мати в мирний час мобільні та оснащені сучасною технікою Збройні сили кількістю не менше 250 тис. «багнетів», до того ж не менше мільйона добре навченого резерву. Проте, заявивши про позаблоковість, влада «регіоналів» восени 2010 р. всі ракетні комплекси «СКАД», що ще залишилися, знищила. І тоді ж Міністерство оборони припинило фінансування створення нових ракетних комплексів «Сапсан», які мали замінити «СКАДи»...

За словами автора статті, тепер світ наочно бачить, що Україна, яка демонструвала свою крайню миролюбність і на законодавчому рівні проголошувала нейтралітет і позаблоковість, не має чим, крім солдатської мужності, зупинити навалу російських «зелених чоловічків» з наймодернішою

зброєю в руках. Усі ж системи міжнародної безпеки і всі гарантії не спрацьовують. Більше того, віце-прем'єр Росії Д. Рогозін заявляє про можливість застосування ядерної зброї для захисту російських інтересів у разі, як впливає з контексту заяви, недружніх дій щодо його держави: «Ми ніколи не применшували ролі ядерної зброї, зброї відплати як великого зрівнювача шансів», – наголосив він. «Зрівнювання шансів», вочевидь, стосується не України, а тих ядерних держав, які матимуть намір допомогти їй зберегти територіальну цілісність – і цим зашкодити російським інтересам.

Якби Україна сама мала тактичну ядерну зброю і відповідні наземні ракетні системи та крилаті ракети на бомбардувальниках, то ніяка Росія не полізла б до Криму та не націлилася б на весь український схід і південь...

Отже, робить висновок С. Грабовський, для захисту своїх інтересів слід негайно розробляти та ставити на озброєння ядерні боеголовки та засоби їхньої доставки – принаймні, оперативно-тактичні ракети та літаки. «Який там без'ядерний світ? Он Україна не тільки відмовилася від ядерної зброї, а й передала США свої невеличкі запаси високозбагаченого урану, які використовувалися в наукових дослідженнях. Результат ми бачимо сьогодні. І він дуже невтішний для України, чи не так? Інакше кажучи, потужні власні армії, ракети й літаки, підводні човни й ракетні крейсери. Й атомні заряди...»

За даними експертів, до 30 країн світу, зокрема в Азії та Латинській Америці, здатні за кілька років створити потужності для виробництва власної ядерної зброї та засобів її доставки. «Звісно, ці процеси не афішуватимуться, але... Сьогодні, крім п'ятірки великих держав, ядерну зброю мають Ізраїль, Індія, Пакистан і Північна Корея. У разі, якщо Росія зможе бодай частково здійснити свої експансіоністські плани щодо України, цей список уже за кілька років може де-факто подвоїтись», – припускає публіцист.

Директор інституту Євроатлантичного співробітництва О. Сушко погоджується, що «ті гарантії, які надавалися неядерним і позаблоковим країнам, на сьогоднішній день не вартують жодної копійки. Це найбільша руйнівна подія для всієї

системи міжнародного права. Я не уявляю собі, яка країна, опинившись у тій ситуації, що Україна з 1994 р., погодилася б добровільно позбутися ядерної зброї. Гарантії від великих держав, які були надані Україні, поки нічого не вартують. Сьогодні країни, які хочуть мати ядерну зброю, отримали додаткову мотивацію пришвидшити свої розробки. Якщо говорити про НАТО, то Україна не є членом цієї структури. Тому якихось гарантій суто військових з боку цієї організації у нас немає. У нас також немає двостороннього договору зі США про надання військової допомоги. Тому тут питання полягає лише у добрій волі НАТО чи окремої країни надати допомогу Україні. Що стосується ОБСЄ, то ми бачимо, що ця організація виявляє свою готовність допомагати Україні, однак ця допомога блокується Росією».

Колишній міністр закордонних справ України В. Огризко (2007–2009) вважає, що Україна має повне моральне та юридичне право повертатися до ядерного статусу та вживати заходів, щоб захищати себе самостійно, оскільки гарантії її безпеки не виконали своїх зобов'язань.

Повернення до свого ядерного статусу не знадобилося б, якби Україна могла швидко просунути до членства у НАТО, адже ядерного потенціалу трьох країн, а саме: Великої Британії, Франції та США, було б достатньо, щоб вони накрили територію України цією «парасолькою», вважає В. Огризко. Але оскільки таке питання, як ми чуємо від нашого уряду, на порядку денному не стоїть, то нічого не залишається, окрім шукати засобів для гарантування своєї безпеки власними силами.

В. Огризко переконаний, що Україні слід діяти, виходячи із власних інтересів, а потім уже міркувати, що про це скажуть. «Таку позицію наші справжні партнери повинні зрозуміти, а от для Росії це непідйомний тягар, який вона подолати не зможе. Бо для неї всі – вороги», – відзначає экс-міністр. Для початку, на його думку, можна говорити про ракети малої дальності, що здатні нести будь-які боеголовки, а оскільки відстань польоту в них теж доволі велика, то як стримувальний елемент вони теж, не виключено, матимуть дуже серйозну вагу. Отже, йдеться про ракети, які, власне, можуть бути

швидко доведені до відповідного стану, тим більше технології для їх створення в Україні не втрачені.

Україна може повернутися до виготовлення ядерної зброї за досить короткий строк, вважає В. Огризко. «Це недовгий процес, якщо для цього є всі необхідні компоненти. За даними спеціалістів, такі компоненти у нас начебто є», – зауважив дипломат (http://espreso.tv/new/2014/04/02/ukrayina_dosyt_shvydko_mozhe_vidnovyty_vyrobnyctvo_yadernoyi_zbroyi_ohryzko).

Водночас він зазначив, що питання про повернення України статусу ядерної держави – це досить складний процес, і це питання має ставитися тоді, коли всі інші засоби впливу на агресора, тобто Росію, будуть недієвими.

У такому разі В. Огризко вважає за необхідне максимально швидко внести зміни до закону про засади внутрішньої та зовнішньої політики, в якому зазначити курс України до євроантлантичної інтеграції, а також подати заявку на членство в НАТО.

Посилення кризових тенденцій у світі ставить Україну перед необхідністю повернути ядерний статус і поставити на озброєння тактичні ядерні ракети. Про це в авторській статті, опублікованій на порталі «Хвиля», пише директор київського Центру військово-політичних досліджень Д. Тимчук (<http://www.realt5000.com.ua/news/utf/uk/1806639/>).

На його думку, ядерна зброя вкрай необхідна для України, «оскільки дасть змогу при допустимих витратах на оборону гарантувати і оборонну достатність держави, і її вагу на міжнародній арені». Він вважає, що «тут, очевидно, не треба нічого, крім політичної волі». При цьому експерт зазначає, що стратегічна ядерна зброя (міжконтинентальні балістичні ракети) Україні не потрібні. «По-перше, досить простіше мати тактичну, а по-друге, у нас просто немає супротивників за океаном. При цьому технологічно створити і кілька десятків одиниць ТЯО, і засоби її доставки (БФРК «Сапсан») Україна цілком спроможна. Кілька десятків таких боєприпасів, як показує досвід Франції та частково Великобританії цілком достатньо», – вказує Д. Тимчук.

З його точки зору, «єдина проблема – як обґрунтувати повернення ядерного статусу України». «Тут теж не все так

страшно. Справа в тому, що Україна ніколи офіційно не відмовлялася від свого ядерного статусу. Підписані міжнародні домовленості стосувалися виключно позбавлення України стратегічної зброї – МБР, ядерних боеголовок, яких вона об'єктивно не могла обслуговувати самостійно. При цьому тактичні ядерні боеприпаси, ТЯО, були вивезені до Росії всього лише за вказівкою Л. Кравчука, офіційно ж Україна від цього типу зброї не відмовлялася», – говорить експерт.

«Таким чином, номінально Україна має повне право мати тактичні ядерні боеприпаси, наприклад, на ракетних носіях з дальністю дії до 500 км (це обмеження регламентовано ДЗЗСЄ – Договором про звичайні збройні сили в Європі, і РКРТ – Режимом контролю ракетних технологій, підписаними Києвом). Утім, більше 500 км і не треба. Тому, очевидно, варто саме на цих моментах і акцентувати увагу під час самого процесу повернення цього статусу. Але це вже робота юристів», – резюмує Д. Тимчук.

Відновлення ядерного статусу України проголосив одним з першочергових завдань на посту президента України лідер «Правого сектору» Д. Ярош. Про це йдеться в його передвиборній програмі, яка розміщена на сайті Центрвиборчкому (http://tvi.ua/new/2014/04/02/yarosh_obicyaye_povernuty_ukrayini_yadernyy_status). Про підтримку цієї ідеї також заявили політолог О. Соскін, народні депутати А. Павловський («Батьківщина») та О. Ляшко (<http://112.ua/politika/stranygaranty-predali-ukrainu-politolog-38108.html>; <https://www.facebook.com/O.Liashko/posts/615464985188769>).

Польський посол у Європарламенті Я. Саріуш-Вольський висловив думку про можливість повернення України в список ядерних держав. «Якщо Будапештський меморандум щодо української ядерної зброї не може захистити Україну, вона може розглянути можливість її повернення, технологічно спроможна», – написав він у Twitter (<https://tsn.ua/politika/upolschi-ne-viklyuchayut-vidnovlennya-ukrayinoyu-yadernogo-statusu-337591.html>).

Однак, якщо вникнути в суть питання щодо поновлення ядерного статусу, можна констатувати, що відповідь не є

настільки однозначною. В аргументації на користь можливості створення власного ядерного озброєння не згадуються інші очевидні факти. Так, для створення найпростішого ядерного заряду необхідна наявність високозбагаченого урану (ВЗУ), а його останні запаси, які зберігалися в Харківському фізико-технічному інституті, були вивезені з України після озвученої В. Януковичем у 2010 р. на Вашингтонському саміті з ядерної безпеки ініціативи про відмову Україна від подальшого використання ВЗУ.

В Україні існують значні запаси уранових руд, і відповідно підприємства, що займаються їхнім видобутком, але відсутні збагачувальні заводи. Увесь видобутий уран поставляється до РФ для наступного збагачення (у реакторних зборках також використовується збагачений уран, але зі ступенем збагачення порядку 3 %) (<http://technocrat.org.ua/yaderniy-status-tayaderna-zbroya-v-ukrayi/>).

Кількість збагачувальних підприємств обмежена й досить строго контролюється. Разова закупівля малоперспективна й малоймовірна, тому що повинна супроводжуватися політичним рішенням однієї з країн, що володіють збагаченим ураном, у світлі Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Країни, що не підписали цього Договору (Ізраїль, Пакистан, Індія), за передачу урану, швидше за все, запросять непропорційно велику ціну.

Альтернативою є створення власних збагачувальних підприємств і супутніх виробництв. Необхідність наявності збагачувальних заводів можна аргументувати наявністю чотирьох АЕС і проблемою забезпечення власної енергонезалежності.

Більш розповсюдженим матеріалом для ядерних зарядів є плутоній, що напрацьовується при роботі ряду типів реакторів (вірніше у всіх типах реакторів він напрацьовується, але з різною ефективністю). Реактори українських АЕС напрацьовують незначну кількість плутонію у відходах (вірніше одержання плутонію з відпрацьованих матеріалів з реакторів можливо, але технологічно важко). Реактори ЧАЕС напрацьовали велику кількість плутонію, але зараз вони зупинені. Загалом,

можливе одержання деякої кількості матеріалів, що діляться, у якості збройових речовин з відходів діяльності реакторів, але нині відходи повністю вивозяться на території РФ. В Україні відсутні сховища відпрацьованого ядерного палива, а також технології по його похованню, утилізації, або переробці. Розробка подібних технологій та будівництво сховищ, разом з технологією збагачення урану тісно пов'язанні зі створенням замкненого ядерного паливного циклу.

Вирішення подібних проблем можливо в рамках існуючого атомного комплексу України, але вимагає структурної перебудови існуючих організаційних структур, створення нових науково-проектних або реорганізації існуючих науково-дослідних структур. Час, необхідний на таку реорганізацію займе близько року. Розробка власної технології збагачення й будівництво відповідних промислових об'єктів залежно від задіяних ресурсів можуть зайняти орієнтовно п'ять–сім років, на що побічно вказує досвід інших країн, що мали або мають подібні програми й технології (ПАР єдина країна у світі, що майже автономно здійснила розробку атомної зброї затратила на цю програму не менше 10 років).

Варто враховувати також відсутність полігонів для випробування як ядерних боезарядів, так і ракетно-пускових комплексів, а говорити про можливість їх створення в майже центрі Європи просто не має сенсу, особливо країні, що постраждала від аварії на Чорнобильській АЕС.

Проте все ж основним аргументом, об який розбиваються доводи прихильників створення власного ядерного щита, є питання фінансування. За різними оцінками, в разі, якби подібне рішення було прийнято, необхідно забезпечити стійке фінансування ядерного проекту на рівні від 500 млн до 3 млрд дол. США на рік на строковому відрізку від трьох до п'яти років, і це за ідеальних умов. На тлі того, що раніше державі ледь вдавалося забезпечити фінансування утримання всієї української армії на рівні 2 млрд на рік, а тим більше на тлі нинішньої фінансово-економічного стану країни подібні перспективи є нереальними.

Президент Центру глобалістики «Стратегія-XXI» М. Гончар розглядає розмови про відновлення ядерного потенціалу

України не як привід для реальних дій, а як засіб створення такого собі політико-психологічного контртриску, оскільки подібні дії робляться нешвидко й недешево, а також викликають багато питань міжнародно-правового характеру (<http://geostrategy.org.ua/ua/analitika/item/360-mihaylo-gonchar-ukrayina-platit-gigantsku-tsinu-za-nerozuminnya-yiyi-politiku-mom-aziv-ekonomiki-ta-bezpeki>).

Нинішні заяви та рухи деяких українських політиків та експертів щодо відновлення статусу ядерної держави є нічим іншим, ніж революційною ейфорією, наголосив экс-глава СБУ, колишній прем'єр, міністр оборони і секретар РНБО, генерал армії України Є. Марчук (http://www.ukrinform.ua/ukr/news/yaderna_eyforiya_u_mignarodna_izolyatsiya_rivnyannya_bez_nevidomih_1924833).

На його думку, ядерна зброя в Україні є неможливою через ряд причин – економічних, технологічних, політичних і міжнародно-правових. Однак найголовніше – відсутня доцільність такого кроку, оскільки політичний та економічний вплив країни у нинішньому світі не обумовлений наявністю ядерної зброї. Більш дієвими інструментами забезпечення безпеки держави натомість можуть стати механізми колективної безпеки та виробництво високоточних озброєнь.

«Це – 100-відсоткова революційна ейфорія», – так відгукнувся Є. Марчук на факт реєстрації у Верховній Раді законопроект авторства нардепів від «Батьківщини» та УДАР про денонсацію Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Він зауважив, що відновлення ядерного статусу не може відбутися лише шляхом декларації про відновлення ядерного статусу. Але вже сама подібна декларація обіцяє Україні великі неприємності. Адже відразу після оголошення Україною про намір повернутися до ядерного статусу, вона постане перед міжнародною ізоляцією й стикнеться із санкціями з боку міжнародного співтовариства, яке докладе всіх зусиль, щоб не допустити порушення режиму ядерного нерозповсюдження. «Першими, хто виступить з переляканими очима, окрім росіян, будуть американці та вся Європа», – говорить Є. Марчук.

На його переконання, Росія, без сумніву, сповна скористалася б подібними безглуздими кроками Києва у нинішній ситуації. Офіційна пропаганда Кремля й без того демонізує ситуацію, роздуває роль «Правого сектору» з метою дискредитації України в очах міжнародних партнерів. Навіть декларація про наміри повернення до ядерної зброї стала б аргументом для визнання Заходом «правоти» Кремля у його твердженнях про «некерованих радикалів, які захопили владу у Києві».

Прокоментував колишній керівник спецслужби і поширену у суспільстві думку про те, що «не треба було віддавати ядерну зброю». «Кажуть, якби у нас залишилася ядерна зброя, то нас ніхто б не зачіпав. Повна дурня!», – заявив Є. Марчук. Як він пояснив, ядерна зброя – «коротко живуча», а її компоненти потребують постійного обслуговування, заміни. Наявний у ядерній боєголовці плутоній має випромінювання дуже високої радіоактивності, що з часом псує сам ядерний пристрій – «дуже складну інженерну споруду». Цим «кінцевим часом» для наявних на території України ядерних зарядів був «найпізніше» 1997 р.

«Дуже сильне джерело випромінювання псує електроніку та частково механіку. Тобто, воно б пропало... Тобто, ядерна зброя у нас би все одно вмерла, на сьогодні б у нас її не було», – зауважив Є. Марчук щодо успадкованих Україною ядерних арсеналів.

При цьому, здійснювати обслуговування боєголовок власними силами Україна не могла, оскільки завод-виробник, який єдиний міг здійснювати авторський нагляд, перебуває в Росії. «Закінчилося життя ядерної боєголовки – її може розібрати лише той завод, який її зробив. Інший її не розбере», – пояснив Є. Марчук. «І що довше вона буде стояти, тим це страшніше. Це – як їжак у голих руках», – навів экс-голова СБУ загрози від утримування Україною «пристарілих» ядерних боєголовок.

За словами експерта, ядерна Україна не може відбутися також із суто внутрішніх, «практичних» причин. Крім необхідних технологій виробництва та розборання боєголовок,

існує ще проблема з пусковими установками, складами ядерних боєприпасів. «Хотів би я побачити того голову сільради чи районної ради, який давав би дозвіл на розміщення на своїй території таких складів. А за новим українським законодавством, такий дозвіл треба мати. Це у радянські часи, де захотіли, там і поставили», – наголосив Є. Марчук.

Крім того, ядерна зброя передбачає дуже складний комплекс керування та систему раннього виявлення. А це – наявність у державі супутникового угруповання та загоризонтних радіолокаторів («по типу тих, які були на Закарпатті та під Одесою»). «Тобто, це – гігантська, неймовірно дорога машина. Зброя, яка довго не живе, завод з її виробництва, склади, вся космічна система, загоризонтне бачення та інше», – підкреслив експерт. До того ж країна стає мішенню для таких же ядерних держав – «оскільки принцип ядерного стримування побудований на тому, щоб кожен боявся використати ядерну зброю».

Генерал Є. Марчук переконаний, що найголовніша перешкода відновленню ядерного статусу України – це «питання доцільності». Ядерна зброя на сьогодні не вирішує благополуччя, а вага держави на міжнародній арені зараз уже не так визначається наявністю ядерної зброї, як це було раніше, стверджує він. «Німеччина та Японія – країни, які були переможені у Другій світовій війні, розгромлені до тла, яким досить довго було заборонено взагалі мати свої збройні сили. Але зараз вони – гранди світової економіки та політики. Тобто, не в зброї справа у сьогоднішньому світі, щоб бути могутньою державою», – пояснив экс-керівник української спецслужби.

Є. Марчук переконаний, що в умовах, коли повернення до ядерної зброї є неможливим і недоцільним, Україна має шукати інші шляхи для забезпечення безпеки держави. Свою роль мають відігравати механізми колективної безпеки, але поки зарано говорити, які варіанти або формати такого співробітництва обиратиме Україна.

Одним із прийнятних форматів нині серед експертів вважають вступ України до НАТО. Зокрема, экс-заступник міністра

оборони В. Терещенко та директор Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння В. Бадрак заявили, що Україні потрібно не відновлювати ядерний статус, а добиватися вступу до НАТО (http://www.ukrinform.ua/ukr/news/pres_konferentsiya_1918063). Зокрема, В. Терещенко зазначив, що Україна на початку 90-х могла не відмовлятися від ядерного статусу та залишити ядерну зброю, яку отримала у спадщину від Радянського Союзу. Але тоді відмова від ядерного статусу була суто політичним актом, який був здійснений під тиском світової спільноти. Також він вважає, що в середині 90-х Україна зробила помилку, відмовившись від усіх типів ядерної зброї: тактичної та стратегічної.

Разом з тим В. Терещенко впевнений, що якби свого часу Україна не втратила шанс вступити до Північноатлантичного альянсу, то сьогодні б не стикнулась з агресією з боку Росії. Він переконаний, що у ситуації з нинішньою російською агресією в Україні не залишилися жодних варіантів забезпечення власної безпеки, окрім приєднання до НАТО.

У свою чергу В. Бадрак заявив, що якби Україна залишилась в ядерному статусі, то утримувати ядерну зброю було б майже неможливо. Водночас він вважає, що Україна втратила час і не створила високотехнологічну армію замість відмови від ядерної зброї, як це зробила Південно-Африканська Республіка, яка, позбавившись ядерного статусу, зуміла поставити на озброєння сучасну високоточну військову техніку. Також В. Бадрак вважає, що теоретично Україна може повернути собі ядерний статус, але в такому разі неминуче зіткнеться зі спротивом світу.

Крім того, експерт переконаний, що на сьогодні вступ в НАТО для України є лише справою часу. При цьому він додав, що на сьогодні не потрібно прискорювати цей процес, оскільки спочатку необхідно врегулювати конфлікт з Росією, а також відмовити РФ у базуванні її флоту на території України.

Тим часом президент США Б. Обама заявив, що Україна не є на шляху до членства в НАТО, оскільки це питання непокоїть Росію та є причиною, чому Україна не подавала заяви про вступ. Альянс, зі свого боку, також не має поточних планів розширення.

Прем'єр-міністр України А. Яценюк нещодавно також заявив, що Україна не має наміру порушувати питання про вступ України в НАТО. Тому розраховувати на цей шлях забезпечення державної безпеки нашої країні не доводиться.

Утім в умовах, коли ані гарантії безпеки, ані нейтральний статус не врятували Україну від нападу з боку Росії, НАТО має переглянути свої відносини з Україною та Росією, підтримавши першу та покаравши другу, вважає експерт Центру європейської політики А. Пол. На її думку, на зміни безпекової концепції піде багато місяців, але процес уже почався (<http://www.radiosvoboda.org/content>).

Експерт переконана, що ідея відновлення ядерного статусу України не здобула б великої підтримки на Заході, бо ніхто б не хотів збільшувати кількість ядерних держав у світі. «Я рада, що ми не чули жодних подібних заяв від нового тимчасового уряду України», – зазначила А. Пол.

Однак у ситуації, що склалася, Україна потребує серйозніших гарантій безпеки, вважає експерт і бачить два можливі виходи. По-перше, на її думку, попри те, що є люди, які висловлюються проти членства України в НАТО, потрібно посилювати двосторонні контакти, НАТО має підтвердити свої попередні запевнення щодо того, що двері НАТО залишаються відкритими для України. Бо, незважаючи на те, що заявив президент Б. Обама, генеральний секретар НАТО А. Ф. Расмуссен підтвердив зобов'язання альянсу щодо України, дані під час саміту 2008 р. в Бухаресті. Є багато можливостей підтвердити ці зобов'язання та посилити співпрацю, не згадуючи зараз про членство, говорить А. Пол.

Альтернативою могло б також бути створення якоїсь нової безпекової архітектури в цій частині світу, яка б включала НАТО, Україну та Росію, і чітко означала б використання сили у випадку порушення безпеки. Тобто, якби Росія повторила те, що вона робить нині, то це би викликало відповідь НАТО, і навпаки. Ідеться не лише про Україну, яку Росія не пускає в НАТО, але і про Молдову, і про Грузію, де сьогоднішній сценарій може повторитися коли завгодно. І він повториться, якщо безпеку цих країн якимось чином не буде гарантовано.

Отже, знайти межу між необхідністю та популізмом у такому чутливому питанні, як вихід України з Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, може лише зважена оцінка можливості та необхідності повернення Україні статусу ядерної держави та можливих шляхів забезпечення реального захисту територіальної цілісності та суверенітету нашої держави. Наразі очевидно, що відновлення ядерного статусу України недоцільне та морально неприпустиме.

Генсек ООН П. Г. Мун на початку саміту з атомної безпеки в Гаазі застеріг від використання кризи в Україні як приводу для прагнення отримати ядерну зброю. «У випадку України гарантії безпеки були основоположною умовою її приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї», – заявив П. Г. Мун. За словами генсека ООН, надійність гарантій, наданих Україні Будапештським меморандумом, «серйозно підірвана» нинішніми подіями у Криму. Наслідки конфлікту довкола Криму як для національної безпеки України, так і для національних нормативних документів щодо нерозповсюдження атомної зброї, на думку П. Г. Муна, є глибинними. «Однак це не може бути виправданням прагнень до атомної зброї, котрі би лише збільшили невпевненість та ізоляцію», – додав він.

Гарантії безпеки ядерних держав стосовно країн, котрі не мають атомної зброї, мають бути дотримані, закликав генсек ООН. Ці гарантії мають бути «зобов'язувальними та недвозначними, – зазначив Генсек. – Ми разом маємо подбати про те, аби атомна зброя сприймалася як ноша, а не як сила» (<http://mykyiv.com.ua/k2-items/novyny/polityka/1285-hensek-oon-u-kyievi-zasterih-vid-vykorystannia-kryzy-dlia-vidnovlennia-iadernoї-zbroї>).

Водночас в. о. міністра закордонних справ України А. Дешиця на брифінгу під час саміту з атомної безпеки в Гаазі заявив, що Україна не розглядає питання про поновлення арсеналів ядерної зброї та підтверджує свої зобов'язання по договорах щодо нерозповсюдження ядерної зброї як без'ядерна держава. За словами міністра, поновлення арсеналів ядерної зброї не допоможе встановити стабільні партнерські відносини і лише принесе загрозу регіону. «Це небезпека для

нас і небезпека для регіону. І це не допоможе започаткувати діалог, тому що погрози – не той метод, за допомогою якого ви можете переконати людей», – заявив він (<http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3323987-ukraina-ne-rozghliadaie-pytannia-pro-vidnovlennia-arsenaliv-yadernoi-zbroi-deschytsia>).

Повертаючись до внесеного до Верховної Ради України законопроекту «Про денонсацію Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року» та з урахуванням усього вище викладеного, слушним видається все ж винесення його на розгляд депутатів. Це допоможе вкотре показати українському народу й світовому співтовариству абсурдність ситуації, в якій держава-гарант територіальної цілісності України стала державою-агресором, яка цю ж територіальну цілісність і порушила. Крім того, користуючись нагодою, потрібно вкотре акцентувати увагу міжнародної спільноти на тому, що подібний прецедент може призвести лише до одного – підриву довіри до процесу нерозповсюдження ядерних озброєнь, що в кінцевому рахунку може загрожувати загибеллю всього людства.

При обговоренні законопроекту також повинна відбутися відкрита дискусія із залученням фахівців у галузі оборони і безпеки, щоб покласти початок реальній роботі над питаннями забезпечення оборони держави та захисту її суверенітету та територіальної цілісності. Крім того, подібна дискусія допоможе надалі виключити появу в Україні прихильників повернення ядерного статусу.

Крім того, за результатами обговорення законопроекту слід у черговий раз офіційно зафіксувати зайняту раніше нашою країною позицію по процес нерозповсюдження ядерної зброї. На тлі явно цинічного нехтування Російською Федерацією норм міжнародного права, подібна позиція України закріпить її роль, як прибічника процесу ядерного роззброєння та відмови від ядерної загрози як інструменту розв'язання геополітичних суперечностей (*Матеріал підготовлено з використанням таких джерел інформації: <http://expres.ua/world/2014/03/25/103967-svitovi-lidery-prodemonstruvaly-putinu-mozhut-cilkom-obhodytysya-nogo>; [35](http://www.niss.gov.ua/arti-</i></p></div><div data-bbox=)*

cles/1490/; http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2014/03/140324_g7_crimea_hague_it.shtml#dna-comments; <http://ua.racurs.ua/488-ukrayina-povynna-provodyty-vyraznu-polityku-oporu-agresoru-eksperty>; <http://europe.newsru.ua/article/17517894>; http://espresso.tv/new/2014/03/24/ssha_velyka_simka_ne_bude_pracyuvaty_z_rosiyeyu_u_formati_velykoyi_vis_imky; http://dt.ua/POLITICS/g7-priynyala-deklaraciyu-v-yakiy-pidtvrdila-pidtrimku-suverenitetu-ukrayini-140336_.html; <http://europe.newsru.ua/article/17517894>; <http://www.dw.de/%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%89%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%B9-g8-%D1%89%D0%BE-%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%96-%D0%B7-%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D1%94%D1%8E/a-17519226>; http://www.newsru.ua/press/26mar2014/obama_ukr.html; <http://tyzhden.ua/News/106923>; http://gazeta.dt.ua/internal/krayina-zovnishnoyi-politiki-_.html; <http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3322440-u-vr-vnesenyi-zakono-proekt-denonsatsii-dohovoru-pro-nerozpovsuidzhennia-yadernoi-zbroi>; http://blogs.lb.ua/sergiy_kaplin/260529_818_gromadyan_ukraini.html; http://blogs.lb.ua/sergiy_kaplin/260278_vernem_ukraine_yaderniy_shchit.html; http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_098; Тимченко Л. Д. Міжнародне право: Підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. – К. : Знання, 2012. – 631 с. – http://pidruchniki.ws/1838010449550/pravo/magate_rezhim_nerozpovsyudzhennya_yadernoyi_zbroyi; http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_158; http://news.bigmir.net/world_about_us/488248-NVO-Prigodi-dozykovih-krilatih-raket-y-Nezalejni; <http://www.day.kiev.ua/uk/blog/politika/krimska-kriza-kinemriyi-pro-bezyaderniy-svit>; http://espresso.tv/new/2014/04/02/ukrayina_dosyt_shvydko_mozhe_vidnovyty_vyrobnyctvo_yadernoyi_zbroyi__ohryzko; <http://www.realt5000.com.ua/news/utf/uk/1806639/>; http://tvi.ua/new/2014/04/02/yarosh_obicyaye_povernuty_ukrayini_yadernyy_status; <http://112.ua/politika/strany-garanty-predali-ukrainu-politolog-38108.html>;

<https://www.facebook.com/O.Liashko/posts/615464985188769>;
<https://tsn.ua/politika/u-polschi-ne-viklyuchayut-vidnovlennya-ukrayinoyu-yadernogo-statusu-337591.html>; <http://technocrat.org.ua/yaderniy-status-ta-yaderna-zbroya-v-ukrayi/>;
http://www.ukrinform.ua/ukr/news/yaderna_eyforiya_y_mignar_odna_izolyatsiya_rivnyannya_bez_nevidomih_1924833;
http://www.ukrinform.ua/ukr/news/pres_konferentsiya_1918063;
<http://www.radiosvoboda.org/content>;
<http://mykyiv.com.ua/k2-items/novyny/polityka/1285-hensekoon-u-kyievi-zasterih-vid-vykorystannia-kryzy-dlia-vidnovlennia-iadernoi-zbroi>;
<http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3323987-ukraina-ne-rozghliadaie-pytannia-pro-vidnovlennia-arsenaliv-yadernoi-zbroi-deschytsia>;
<http://glavcom.ua/articles/18814.html>).

С. Горовая, ст. науч. сотр. ФПУ НБУВ,
канд. наук по соц. коммуникациям

В аграрном секторе все стабильно...

Нестабильная экономическая и политическая ситуация в Украине, дефицит финансовых ресурсов у аграриев и трудности с привлечением кредитных средств, безусловно, несколько отразились на аграрном секторе нашей страны. При этом, исходя из информации в СМИ, существующие предположения о возможном недосеве зерновых культур в Украине в ходе весенней посевной кампании, а следовательно, плохих видах на урожай будущей осенью в определенной степени преувеличены.

Так, относительно видов на урожай, по прогнозу «АПК-Информ», урожай зерновых и зернобобовых культур в Украине в 2014 г. будет несколько ниже рекордных показателей 2013 г. и может составить 57,3 млн т против 63 млн т, которые страна, по данным Государственной службы статистики, собрала в минувшем году. Это к показателям 2013 г. – «минус» 9 %. Урожай масличных культур аграрные эксперты видят в объеме 15,2 млн т, что на 6 % ниже урожая минувшего года.

Указанное снижение будет обусловлено определенным снижением посевных площадей (на 5,5 % в сравнении с показателем прошлого года – до 15,3 млн га), а также снижением средней урожайности (на 2,9 % – до 38,7 ц/га) (http://www.sovecon.ru/analytics/market/2014/04/08/news_8725.html?showcomments=1, 8.04.2014).

СМИ информируют о том, что по состоянию на 7 апреля посев ранних яровых зерновых и зернобобовых культур при прогнозе 2749 тыс. га проведен на площади 2482 тыс. га (90 %), в том числе ячменя – 1 тыс. 890 га (89 %), гороха – 186 тыс. га (94 %), пшеницы – 154 тыс. га (94 %) и овса – 242 тыс. га (96 %).

Хозяйства Николаевской, Одесской, Херсонской, Винницкой, Волынской, Черниговской и Закарпатской областей завершили сев ранних яровых зерновых культур. На ранних посевах ярового ячменя, пшеницы и овса получены всходы.

Продолжается посев сахарной свеклы – засеяно 263 тыс. га, или 79 % к прогнозу. Сельхозтоваропроизводители Полтавской области уже посеяли 34,9 тыс. га, или 112 % прогнозируемых площадей, Хмельницкой области – 42,6 тыс. га (111 %), Черновицкой области – 2,7 тыс. га (100 %). Приближаются к завершению посева сахарной свеклы хозяйства Кировоградской (96 %), Ровенской (93 %) и Винницкой (87 %) областей.

Подсолнечник посеян на площади – 503 тыс. га, или 12 % к прогнозу.

Начат посев кукурузы, который при прогнозе 5156 тыс. га проведен на площади 53 тыс. га (1 % к прогнозу), и посев сои, который при прогнозе 1616 тыс. га проведен на площади 7 тыс. га.

Озимые на зерно получили удобрение на площади 7579 тыс. га, или 97 % к прогнозу. Кроме того, озимый рапс удобрен на 916 тыс. га (96 %).

Аграрные предприятия 13 областей закончили первую подкормку озимых культур на всей прогнозируемой площади (<http://www.agroperspectiva.com/ru/news/133740>, 7.04.2014).

Следует напомнить, что еще ранее в пресс-службе Минагрополитики сообщили, что «весенне-полевые работы прохо-

дят в привычном режиме и в определенные сроки. Так, на сегодняшний день ранних яровых зерновых и зернобобовых культур посеяно уже 86 % к прогнозу, то есть на площади 2385 тыс. га. Начато сев кукурузы, который проведен на площади 12 тыс. га, а сахарная свекла посеяна на площади 201 тыс. га – 60 % к прогнозу».

Также министр аграрной политики и продовольствия Украины И. Швайка проинформировал, что аграрии обеспечены семенами и минеральными удобрениями на 100 %, а средствами защиты растений – на 90 %.

Относительно посевной кампании в АР Крым министр отметил, что в Минагрополитики почти перестала поступать официальная статистическая информация с полуострова. Вместе с тем Минагрополитики мониторит ситуацию в Крыму, и известно, что посевная кампания продолжается. Там уже посеяно ранних яровых зерновых и зернобобовых культур 60 % к прогнозу (http://www.ukrinform.ua/rus/news/posevnaya_v_ukraine_prohodit_v_planovom_regime___shvayka_1619871,2.04.2014).

При этом в экспертных кругах комментируют сокращения посевных площадей под урожай 2014 г. Так, по словам руководителя службы бизнес-проектов ИА «АПК-Информ» Р. Рыбчинского, основными причинами для такого сокращения, а также ожидаемого снижения урожайности возделываемых культур стали рост стоимости материально-технических ресурсов, в том числе семян, топлива и средств защиты растений. «По нашим данным, общая посевная площадь под озимыми и рапсом составила в этом году 8,7 млн га, что на 412 тыс. га меньше, чем в прошлом году. При этом общая посевная площадь вместе с яровым севом составила 27,9 млн га, что на 430 тыс. га меньше, чем в прошлом году», – говорит Р. Рыбчинский.

Также он добавил, что сокращение посевных площадей наблюдается практически по всем культурам, за исключением масличных. В этом году ожидается прирост площадей под подсолнечник – на 150 тыс. га, сою – на 280 тыс. га. Кукуруза останется почти на тех же площадях, что и в прошлом году,

однако возможны сокращения на 50 тыс. «Озимые на данное время находятся в очень хорошем состоянии. Посев яровых также проходит в благоприятных условиях. Однако излишне теплая погода, при недостаточной увлажненности, может ухудшить прогнозы», – отмечает эксперт (<http://gigamir.net/money/economics/pub721461#info-block>, 3.04.2014).

Как рассказывает глава департамента финансово-кредитной политики и бухгалтерского учета Минагропрода Украины Б. Ахиджанов, посевные площади в текущем году в Украине сокращены до 20,5 млн га. В 2012 г. площадь посева составляла 20,9 млн га, а в 2013 г. – 21 млн га. «Нынешняя посевная кампания обойдется в 42 млрд грн. Тогда как при условии выполнения всех технологических правил посева эта сумма должна была бы составить 52 млрд грн. Из этих денег на минеральные удобрения планируется потратить 9 млрд, на семена – 6,5 млрд, на горюче-смазочные материалы – 6,5 млрд, на средства защиты растений – 4,2 млрд грн. На сегодняшний день украинские сельхозпроизводители потратили на комплекс весенне-полевых работ 29 млрд грн», – акцентирует внимание Б. Ахиджанов.

Также представитель Минагрополитики отмечает, что в этом году банковский сектор очень благоприятно относится к кредитованию АПК. «Если лет десять назад банковский сектор сначала смотрел в залог крестьянина, то теперь на первый план выдвигается ведение бизнеса АПК, а потом уже смотреть на “атрибут”, который могут крестьяне дать для того, чтобы обеспечить ведение собственного бизнеса», – говорит Б. Ахиджанов.

По оценкам министерства, украинские аграрии уже привлекли 1 млрд 831 млн грн кредитных средств под весенне-полевые работы. Если сравнить с аналогичным периодом прошлого года, то в прошлом году это было млрд 800 млн грн.

В то же время главный аналитик Украинской аграрной ассоциации М. Заблоцкий акцентирует внимание на том, что как для Украины символом коррупции стало Межигорье, то в аграрном рынке символом коррупции стала сертификация зерна.

«Коррупционная составляющая при выдаче сертификатов качества составляет 1–2 дол./т, что в масштабах экспорта украинского зерна дает около 30–50 млн дол. в год», – подчеркивает аналитик.

В свою очередь Б. Ахиджанов добавляет, что в ближайшее время обязательная сертификация зерна будет отменена. Процедура сертификации качества будет проводиться только в тех случаях, когда это указано в контракте на экспорт зерна.

Что касается возврата НДС при экспорте зерна, то эксперты аграрного рынка поддерживают введение данной нормы с 1 октября при условии дальнейшей поддержки Минагропрода.

Как говорит главный агрометеоролог Укргидрометеоцентра Т. Адаменко, погодные условия – это 90 % успеха любой посевной кампании. «Нынешние весенние погодные условия благоприятны для сева в ранние, даже в экстремально ранние сроки. На конец марта осуществлено уже около 81 % (2,263 млн га) посевов. Таким ранним посевным способствовали погодные условия зимы, которая была за исключением короткого периода очень теплой», – отмечает она (<http://gigamir.net/money/economics/pub721461#info-block>, 3.04.2014).

Однако не бывает полной гармонии... Конечно, во всей бочке меда есть и ложка дегтя. Т. Адаменко подчеркивает, что в Украине уже практически пять месяцев существует дефицит осадков.

Обращает на себя внимание также информация президента Украинской зерновой ассоциации В. Клименко о том, что урожай зерновых в Украине прогнозируется на уровне от 51 до 64 млн т и особых рисков, кроме капризов погоды, в настоящее время не наблюдается.

Впрочем, хороший урожай еще не является гарантией прибыли. В. Клименко отметил, что на сегодняшний день аграрии недополучат деньги за урожай 2013 г., поскольку мировые цены упали фактически в полтора раза (и нет оснований надеяться на их рост в этом году).

Советник правления Credit Agricole, академик академий сельского хозяйства России, Украины и Франции Ж.-Ж. Эрве в свою очередь подчеркнул, что аграрии получают мировые цены точно так же, «как получают погоду». Эксперт отметил, что в одинаковых условиях одни хозяйства получают значительную прибыль, а другие разоряются. «Компетентность фермеров имеет очень и очень большое значение», – констатировал он.

Кредиты банков очень дороги, поэтому сельхозпредприятия среднего звена стараются работать на своих собственных оборотных средствах. И падение мировых цен по ним ударило достаточно сильно, отметила координатор аналитического центра Аграрного союза Украины Л. Старикова. По ее словам, своих финансов, как правило, хозяйствам не хватает для проведения посевной.

Проблемы АПК, конечно же, не сводятся только к нехватке кредитных средств. По словам Л. Стариковой, производителей беспокоит монополизм на рынке аммиачных удобрений. Монополистом здесь является известный олигарх Д. Фирташ и его Group DF – «они на 100 % монополизировали производство аммиака в Украине и 86 % реализации аммиачной селитры на рынке». В результате аграрии недовнесли удобрения на поля, поскольку цены были совершенно неприемлемые, отметила эксперт (<http://rian.com.ua/analytics/20140403/342890802.html>, 3.04.2014).

Есть и другие болевые точки. «Результат реформирования земельных отношений – это то, что мы просто оказались сброшенными в XVI ст., когда каждый хозяин со своей сохой обрабатывал свой совершенно нетоварный участок земли», – сказала Л. Старикова. К тому же у разных участков сельхозземель разный правовой статус и разные режимы реформирования. Все это, безусловно, затрудняет работу аграриев.

При всем при этом на фоне политической и экономической нестабильности агросектор страны демонстрирует достаточно прочную стабильность.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України, в. о. Президента України О. Турчинов, відкриваючи 9 квітня ранкове засідання парламенту, наголосив, що депутати почали працювати надзвичайно «продуктивно та ефективно», приймаючи революційні закони, які забезпечать розвиток України.

За його словами напередодні, 8 квітня, був надзвичайно важливий та результативний парламентський день.

«Революційним рішенням нашого парламенту стало прийняття закону про відновлення довіри до судової системи України», – наголосив О. Турчинов, додавши, що саме з прийняттям цього закону вдасться забезпечити шлях до чесного, відкритого правосуддя в Україні та відновлення довіри до нашої судової системи. «Я переконаний – суди повинні приймати рішення відповідно до закону та Конституції, а не відповідно до політичних замовлень і корупційних схем», – сказав керівник парламенту.

Крім того, він пояснив, що прийнятий Закон України «Про посилення відповідальності за вчинення злочинів проти основ національної безпеки» скерований у першу чергу проти тих, «хто намагається розпалювати полум'я сепаратизму, виступає проти нашої країни, проти цілісності та недоторканості наших кордонів» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 9.04*).

Спікер Верховної Ради, в.о. Президента О. Турчинов заявляє, що жодного кримінального переслідування сепаратистів не буде у тому випадку, якщо вони складуть зброю і звільнять адміністративні будівлі. Про це він заявив у відповідь на вимоги Партії регіонів, оголошені з трибуни ВР.

«Ми гарантуємо, що не буде кримінального переслідування людей, які складуть зброю і залишать приміщення. І я готовий це оформити указом Президента. Я вважаю, що спокій важливіший, ніж політичні амбіції і політичне протистояння», – зазначив він. «Головна проблема, що тих людей, які

знаходяться у Донецьку і Луганську, використовують вороги України... Я прошу ПР, коли вони хочуть розв'язати проблему, а не провести черговий піар, підтримати мою пропозицію і ми сьогодні можемо розв'язати цю проблему», – наголосив О. Турчинов.

На репліку «регіонала» Н. Шуфрича, який знову наполягав на голосуванні закону і додав, що він був автором подібних проектів стосовно учасників Майдану, О. Турчинов відповів: «Тоді люди були кинуті за ґрати за рішенням суддів, вони не могли бути звільнені без рішення судів. Наразі немає рішень суддів, ми можемо розглянути це питання без жодних законів».

Крім того, О. Турчинов заявив, що влада готова розглянути питання щодо реформи місцевого самоврядування в напрямку розширення прав місцевих рад, в тому числі формування виконавчої влади радами. «Щоб регіони також відповідали за ситуацію в країні, а не тільки посилалися на те, що відбувається в Києві», – зазначив він (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2014. – 10.04).

Спікер Верховної Ради, в.о. Президента О. Турчинов заявляє, що жодного кримінального переслідування сепаратистів не буде у тому випадку, якщо вони складуть зброю і звільнять адміністративні будівлі. Про це він заявив у відповідь на вимоги Партії регіонів, оголошені з трибуни ВР.

«Ми гарантуємо, що не буде кримінального переслідування людей, які складуть зброю і залишать приміщення. І я готовий це оформити указом Президента. Я вважаю, що спокій важливіший, ніж політичні амбіції і політичне протистояння», – зазначив він. «Головна проблема, що тих людей, які знаходяться у Донецьку і Луганську, використовують вороги України... Я прошу ПР, коли вони хочуть розв'язати проблему, а не провести черговий піар, підтримати мою пропозицію і ми сьогодні можемо розв'язати цю проблему», – наголосив О. Турчинов.

На репліку «регіонала» Н. Шуфрича, який знову наполягав на голосуванні закону і додав, що він був автором подібних

проектів стосовно учасників Майдану, О. Турчинов відповів: «Тоді люди були кинуті за ґрати за рішенням суддів, вони не могли бути звільнені без рішення судів. Наразі немає рішень суддів, ми можемо розглянути це питання без жодних законів».

Крім того, О. Турчинов заявив, що влада готова розглянути питання щодо реформи місцевого самоврядування в напрямку розширення прав місцевих рад, в тому числі формування виконавчої влади радами. «Щоб регіони також відповідали за ситуацію в країні, а не тільки посилялися на те, що відбувається в Києві», – зазначив він (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2014. – 10.04).

Верховна Рада України ухвалила Постанову «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України “Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України”».

Згідно з документом, у п. 3 Постанови Верховної Ради України від 4 березня 2014 р. «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України» № 849-VII слова та числа «до 15 квітня 2014 р.» замінено словами та числами «до 15 травня 2014 р.».

Відповідний проект постанови зареєстровано за № 4627 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 8.04).

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України» (щодо відміни утилізаційного збору та акцизу з переобладнання транспортного засобу)».

Законом скасовано сплату екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів і звільнено від оподаткування акцизним податком операції

з переобладнання ввезеного на митну територію України не підакцизного транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль. Відповідний законопроект зареєстровано за № 4238 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 8.04).

Верховна Рада України прийняла за основу проект закону про вищу освіту.

Законопроект (реєстр. № 1187-2) пропонується нова редакція Закону «Про вищу освіту», де передбачається визначити:

- принципи та шляхи реалізації державної політики у сфері вищої освіти; рівні та ступені вищої освіти;
- органи управління у галузі вищої освіти та їх повноваження;
- органи управління вищим навчальним закладом, їх повноваження; стандарти освітньої діяльності та вищої освіти, порядок ліцензування вищих навчальних закладів та акредитації спеціальностей, засади створення Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Також передбачається внормувати питання утворення та діяльності Національного агентства з якості вищої освіти та незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти; визначити завдання, правовий статус, типи, структуру, порядок створення, реорганізації та ліквідації вищих навчальних закладів, засади, форми організації та учасників навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах, їх права та обов'язки; умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів; фінансово-економічні відносини у сфері вищої освіти; врегулювати питання міжнародного співробітництва та контролю у цій галузі (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 8.04).

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до Закону України “Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України”».

Закон відповідно до Конституції України визначає правові основи організації та діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Законодавчим актом врегульовано норми щодо реалізації нових завдань і функцій, які покладені на Держспецзв'язку, а саме:

– організація діяльності у сфері урядового фельд'єгерського зв'язку та визначення Головного управління урядового фельд'єгерського зв'язку складовою частиною Держспецзв'язку та його завдань;

– забезпечення урядовим фельд'єгерським зв'язком Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, державних органів, органів місцевого самоврядування, органів військового управління та закордонних дипломатичних установ України за кордоном;

– доставка урядовим фельд'єгерським зв'язком офіційної кореспонденції;

– підготовка пропозицій щодо формування й реалізації державної політики у сферах телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, електронного документообігу органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

– забезпечення готовності до функціонування телекомунікаційних мереж загального користування в умовах надзвичайного стану та в особливий період, переведення мереж зв'язку на відповідний режим роботи, а також здійснення державного управління та підтримки розвитку загальнодоступних телекомунікаційних послуг, що особливо важливо у зв'язку з приватизацією ПАТ «Укртелеком».

Згідно із законом, основними завданнями Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України є:

– формування та реалізація державної політики у сферах криптографічного та технічного захисту інформації, захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, у інформаційно-телекомунікаційних системах і на об'єктах інформаційної діяльності, а також у сферах використання державних інформаційних ресурсів (у частині захисту інформації),

протидії технічним розвідкам, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, урядового фельд'єгерського зв'язку, функціонування, безпеки та розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку;

– участь у формуванні й реалізації державної політики у сфері електронного документообігу (у частині захисту інформації) органів державної влади та органів місцевого самоврядування, розробленні та впровадженні електронного цифрового підпису (крім питань правового регулювання його застосування) в органах державної влади й органах місцевого самоврядування.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 4432 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 9.04).

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення матеріально-фінансового забезпечення обороноздатності держави». Законом визначено, що під час захисту держави у разі збройної агресії або збройного конфлікту фінансування національної оборони держави, Збройних Сил України, мобілізаційної підготовки та заходів з мобілізації може здійснюватися додатково за рахунок благодійних пожертв фізичних та юридичних осіб у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів. Зміни внесено до законів «Про оборону України», «Про Збройні Сили України», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про гуманітарну допомогу», «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Відповідний законопроект зареєстровано за № 4491 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 8.04).

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо

адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів».

Законом визнано слідчі ізолятори установою виконання кримінальних покарань і вдосконалено: порядок відвідування установ виконання покарань контролюючими органами; порядок і умови виконання покарання у виді арешту; порядок і умови відбування покарання у виді обмеження волі (право мати при собі портативні персональні комп'ютери та аксесуари до них; користуватися засобами мобільного зв'язку).

Законом також передбачено конкретизувати права засуджених та обов'язки засудженого, короткочасні виїзди за межі колоній для одержання медичної допомоги; збільшити кількість побачень засуджених.

Документом передбачено уточнити правила утримання осіб, хворих на туберкульоз; вдосконалити медичне обслуговування засуджених до обмеження волі; зміну умов тримання засуджених до позбавлення волі; режим у колоніях та його основні вимоги; відповідність примусового годування вимогам Європейського суду з прав людини тощо.

Відповідні зміни внесено до Кримінально-виконавчого кодексу України.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 4525 (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 8.04).

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про амністію у 2014 році».

Законом оголошено амністію та поширено її дію, насамперед, на ті категорії засуджених, які скоїли злочини невеликої тяжкості, або є найбільш незахищені та вразливі у соціальному плані, а саме: на неповнолітніх, а також жінок і чоловіків, які мають дітей віком до 18-ти років, дітей-інвалідів та/або повнолітніх сина, дочку визнаних інвалідами, до інвалідів I, II та III груп, хворих на туберкульоз, онкологічні захворювання тощо. Відповідний законопроект зареєстровано за № 4526 (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 8.04).

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру».

Законом, зокрема, внесено зміни до низки законодавчих актів України (усього 37 найменувань), згідно з якими скорочено кількість документів дозвільного характеру, передбачених у спеціальних законодавчих актах і включених до Переліку документів дозвільного характеру, затвердженого Законом від 19 травня 2011 р. № 3392, а також дозвільних документів, які не ввійшли до згаданого Переліку, проте необхідність отримання яких вимагається законодавчими актами.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 2436а (***Офіційний портал Верховної Ради України*** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 9.04).

Комітет з питань верховенства права та правосуддя рекомендує парламенту прийняти за основу законопроект про внесення змін до Закону «Про Вищу раду юстиції» (щодо граничних строків проведення перевірки).

На засіданні Комітету зазначалося, що законопроект (реєстр. № 3866) спрямований на визначення граничних строків проведення членом Вищої ради юстиції перевірки відомостей щодо наявності підстав для звільнення судді з посади за порушення присяги та про порушення суддею чи прокурором вимог щодо несумісності, а також розгляду відповідних пропозицій членів Вищої ради юстиції на засіданні Вищої ради юстиції.

Парламентарії акцентували увагу на тому, що цей законопроект є доопрацьованим стосовно поданого законопроекту з реєстр. № 3501, який Комітетом було рекомендовано Верховній Раді повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання, а також який автором було відкликано.

На думку членів Комітету, прийняття законопроекту не лише оптимізує роботу Вищої ради юстиції при розгляді питань щодо наявності підстав для звільнення судді з посади за пору-

шення присяги та про порушення вимог щодо несумісності суддів чи прокурорів, а й сприятиме дотриманню принципу незалежності суддів (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 9.04*).

Київські депутати-мажоритарники – очільник КМДА В. Бондаренко та перший віце-прем'єр В. Ярема написали заяви про складання своїх депутатських повноважень у зв'язку з призначеннями на керівні посади. Про це повідомляє УНН з посиланням на інформацію, яку оприлюднив нардеп О. Бригинець.

«Їх вчинок правильний, але я особисто голосувати за складання ними повноважень не буду! По-перше, тому, що депутати залишаться без двох голосів, а кияни без двох мажоритарників. Лише коли мені гарантуватимуть у профільному комітеті, що вони точно призначать терміново вибори в Києві по двох округах (Дарниця і Святошино), я проголосую... У нас є купа депутатів, які є списочниками і там процедура проста – вийшов один, замість нього зайшов інший, а тут треба додаткові вибори».

«В. Ярема та В. Бондаренко відмовилися від депутатської зарплати та в критичні моменти ходять на засідання ВР», – наголосив нардеп. «Якщо я не помиляюсь, закон дає депутату два місяці, щоб скласти повноваження, а поки минуло лише кілька тижнів.... Тож, тепер слово за профільним комітетом, який має чітко сказати, чи будуть і коли будуть довибори», – додав О. Бригинець (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04*).

Фракція Партії регіонів підготувала та вже зареєструвала у парламенті законопроект щодо амністії протестувальників на сході та півдні України. Про це на брифінгу заявив лідер фракції О. Єфремов, передає кореспондент УНН.

Він зазначив, що про підготовку документу було домовлено під час переговорів з владою.

«Ми домовилися про те, що буде підготовлено для того, щоб люди не постраждали, і для того, щоб робити співвідносно до того, що робилося раніше по подіям, які були в Києві... Ми підготуємо відповідний законопроект по амністії та запропонуємо владі цей законопроект. Такий законопроект нами підготовлено», – сказав О. Єфремов.

У свою чергу автор законодавчої ініціативи нардеп Н. Шуфрич зазначив, що законопроект передбачає звільнення від переслідування та покарання осіб у зв'язку із масовими акціями протесту на півдні та сході України, зазначив депутат.

«Цим ми даємо можливість тим людям, які сьогодні перебувають у будівлях Луганської, Донецької адміністрацій та будівлі СБУ Луганської області вийти і не боятися за те, що їх будуть переслідувати», – сказав Н. Шуфрич.

Як відомо, останнім часом були захоплені приміщення Донецької, Харківської обласних державних адміністрацій, управлінь Служби безпеки в Донецькій та Луганській областях, прокуратури міста Маріуполя, відбулось блокування транспортних комунікацій у містах Донецьку, Луганську та Харкові (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Кабінет Міністрів запропонував пакет законодавчих ініціатив, спрямованих на системну боротьбу з корупцією. Зокрема, йдеться про створення Національної служби боротьби з корупцією, ліквідацію економічного підґрунтя для корупції шляхом дерегуляції економіки та децентралізації влади. Про це повідомив Прем'єр-міністр України А. Яценюк на засіданні уряду в середу, 9 квітня.

Він звернувся до парламенту невідкладно розглянути законопроект про створення Національної служби боротьби з корупцією, розроблений Міністерством юстиції та урядовим уповноваженим із питань антикорупційної політики Т. Чорновол, і дати можливість створити незалежний орган, який

«реально почне викорінювати корупціонерів з усіх органів державної виконавчої влади».

Він також звернувся до Міністерства юстиції та урядового уповноваженого з питань антикорупційної політики з проханням забезпечити супроводження законопроекту про створення Національної служби боротьби з корупцією в парламенті: «Щоб під час першого та другого читань були враховані всі пропозиції, які дають можливість створити ефективну службу, яка дійсно дасть реальний результат у подоланні корупції».

Глава уряду повідомив, що 9 квітня в парламенті розглядатиметься ще один антикорупційний законопроект – про скорочення кількості різного роду дозвільних документів. А. Яценюк уточнив, що мова йде про скасування 70-ти дозволів із 143-х, які передбачені чинним законом (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2014. – 9.04).

Кабинет Министров ликвидировал Государственную службу занятости. Об этом говорится в постановлении № 90 от 9 апреля.

Отмечается, что на ее месте будет создана государственная служба занятости как централизованная система государственных учреждений, деятельность которой будет направляться и координироваться Министерством социальной политики. Как сообщалось, ранее Кабмин отказался от создания Госслужбы занятости как центрального органа исполнительной власти (*Подробности (http://podrobnosti.ua/power/2014/04/09/969836.html)*). – 2014. – 9.04).

Прем'єр-міністр України А. Яценюк провів нараду щодо ситуації в агропромисловому комплексі та перспективи його розвитку у поточному році.

Під час наради, зокрема, розглянуті питання продовольчої безпеки в державі, підвищення конкурентоспроможності продукції аграрного сектора на внутрішньому та зовнішньому ринках, вирішення соціальних проблем села.

Окрему увагу учасники зустрічі приділили проведенню посівної кампанії в поточному році. Міністр аграрної політики і продовольства І. Швайка доповів про стан весняно-польових робіт. За його словами, посів ранніх ярих зернових і зернобобових культур проведений на 89 % площ. На ранніх посівах ярого ячменю, пшениці та вівса отримані сходи. Продовжується посів буряків, яким уже засіяно 70 % площ, відведених під цю культуру, розпочато посів кукурудзи та соняшнику. На сьогодні аграрні підприємства 11-ти областей закінчили перше підживлення озимих культур на всій прогнозованій площі. Із посіяних 7,8 млн га озимих зернових культур у доброму та задовільному стані перебуває 94 %. Міністр зазначив, що за прогнозними даними посівна площа ярих культур в усіх категоріях господарств під урожай 2014 р. без врахування можливого пересіву очікується на рівні 18,3 млн га.

Також зазначено, що державну підтримку в зерновому секторі здійснює Аграрний фонд через закупівлю зерна врожаю 2014 р. на умовах форварду. Об'єкти закупівель – пшениця, жито, ячмінь, овес і гречка.

Прем'єр-міністр України наголосив на необхідності проаналізувати питання актуальності діючих мінімальних інтервенційних цін на форвардні закупівлі, враховуючи економічні реалії.

А. Яценюк дав доручення Державній фінансовій інспекції невідкладно провести перевірку фінансової діяльності ПАТ «Аграрний фонд», Державної спеціалізованої бюджетної установи «Аграрний фонд» та ПАТ «Державна продовольча зернова корпорація України», результати якої доповісти Кабінету Міністрів.

Також, за дорученням глави уряду, Державна інспекція України з контролю за цінами повинна перевірити цінову ситуацію на ринку нафтопродуктів і встановити обґрунтованість підвищення цін на цю продукцію. При цьому Міненерговугілля доручено вжити всіх заходів щодо ресурсного насичення ринку нафтопродуктів.

Крім того, за результатами наради Мінагрополітики разом із Національним банком доручено опрацювати додаткові мож-

ливості щодо рефінансування банківської системи для надання кредитної підтримки вітчизняним аграріям (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2014. – 8.04).

Кризова ситуація у чотирьох східних регіонах України буде врегульована протягом 48 годин. Про це перед засіданням уряду сказав журналістам міністр внутрішніх справ України А. Аваков, передає кореспондент УНН.

Водночас він зауважив, що режим Антитерористичної операції по всіх чотирьох областях не знятий і в будь-який момент можуть бути застосовані сплановані заходи реагування.

«Є два варіанти, два полюси – політичне врегулювання та силове. Ми готові на те і на інше. На мій погляд усе має відбуватись так, як це відбулось в Харкові», – додав він.

Нагадаємо, вчора у Харкові пройшла антитерористична операція, було затримано 70 осіб (*Українські Національні Новини (http://www.unn.com.ua)*). – 2014. – 9.04).

Кабінет Міністрів України виділив 100 млн грн для військових Національної гвардії України. Про це повідомив міністр Кабінету Міністрів України О. Семерак після закінчення засідання уряду 9 квітня.

«Уряд знайшов рішення в умовах фінансової кризи щодо вирівнювання заробітної плати військовим Національної гвардії з іншими формуваннями військових службовців України. Кошти військовим Нацгвардії виплачуватимуть кожного місяця», – сказав міністр. За словами О. Семерака, рішення про виділення коштів у сумі 100 млн грн – це перший крок, оскільки Національна гвардія ще формується.

Кошти будуть виділені з Державного бюджету України (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2014. – 8.04).

8 квітня 2014 р. відбулася робоча зустріч віце-прем'єр-міністра України О. Сича з генеральним директором

Європейської мовної спілки І. Делтенре та директором Національної телерадіокомпанії України З. Аласанією.

Сторони всебічно обговорили перспективи створення суспільного мовлення в Україні, а також механізми підтримки цих процесів з боку європейських структур.

І. Делтенре під час зустрічі наголосила, що впровадження незалежного суспільного мовлення, яке працюватиме в інтересах усього суспільства, сприятиме впровадженню інновацій в інформаційній сфері. «Створення суспільного мовлення, підзвітного суспільству, є довгостроковою інвестицією. Україна – країна із багатою культурою та традиціями, саме завдяки таким змінам вона зможе відігравати вагомішу роль у європейському мовленні», – зауважила І. Делтенре.

У свою чергу віце-прем'єр-міністр відзначив стратегічну роль забезпечення широкого доступу різних суспільних груп до засобів масової комунікації, а також зменшення впливу державних структур на їх діяльність. «В інформаційній сфері нам потрібні не лише тактичні кроки з реагування на інформаційну війну з боку Росії, але й стратегічні заходи з імплементації європейських цінностей у життя українського суспільства. На жаль, упродовж попередніх 23 років в Україні так і не сформувалася по-справжньому демократична держава. Може, тому досі й не запровадив ухвалений парламентом закон про суспільне мовлення, бо авторитарній владі не були потрібні громадяни із незалежним мисленням», – припустив урядовець (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2014. – 8.04).

Міністр економічного розвитку і торгівлі України П. Шеремета провів брифінг для представників засобів масової інформації, на якому повідомив про результати роботи Міністерства з моменту призначення його на посаду.

Під час брифінгу міністр зазначив, що основним питанням, вирішити яке необхідно було у найкоротші терміни, стало питання пошуку джерел наповнення Державного бюджету. Була проведена надзвичайно велика робота, результатом якої стало:

затвердження програми співробітництва з Міжнародним валютним фондом, декларування багатьма міжнародними організаціями намірів збільшити інвестування в нашу країну, а також заяви багатьох країн світу про готовність надати Україні фінансування – і у вигляді допомоги, і під конкретні реформи чи проекти.

За словами міністра, наступне нагальне завдання стосувалося підготовки змін законодавства про державні закупівлі. Підготовка відповідного законопроекту тривала понад два тижні й наразі він направлений до Верховної Ради України.

При цьому міністр повідомив, що паралельно з підготовкою законодавчих змін у сфері держзакупівель проводилася робота з опрацювання можливих заходів із дерегуляції. Він наголосив, що йдеться про спрощення та здешевлення ведення бізнесу, починаючи з його реєстрації та закінчуючи закриттям. Водночас держава мусить продемонструвати готовність усіляко підтримувати розвиток підприємництва, відмовившись від «дозвільного» принципу та перейшовши до принципу реєстрації бізнесу.

«Україні ще потрібно буде отримати імідж держави, яка прихильно ставиться до бізнесу, – наголосив П. Шеремета. – Наша мета – сприяти бізнесу у зростанні, тому що саме бізнес створює нові робочі місця (Урядовий портал www.kmu.gov.ua). – 2014. – 8.04).

В Україні профінансовано перший транш державних соціальних допомог за квітень.

Майже 3,4 млрд грн направлено на фінансування першого траншу квітневих державних соціальних допомог. Про це повідомила міністр соціальної політики Л. Денісова.

«Ситуація із виплатами державних соціальних допомог за квітень залишається стабільною. Зокрема, за оперативною інформацією, департаментам соціального захисту населення у регіонах уже повністю перераховано перший транш допомог, що призначені малозабезпеченим сім'ям, сім'ям з дітьми, дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства у сумі 3 332,5 млн грн», –

сказала Л. Денісова. Крім того, вона додала, що станом на 8 квітня до районних управлінь соцзахисту населення перераховано 843,4 млн грн.

За словами міністра, для виплат соцдопомог на рахунки поштових відділень та банківських установ уже направлено 78,1 млн грн, або 2,3 % від отриманих коштів.

«Відповідно до графіка відбувається також і фінансування пенсій. Зокрема, за квітень уже профінансовано 32,4 % від потреби на місяць. У грошовому еквіваленті це становить 7 023,8 млн грн», – наголосила Л. Денісова.

Міністр зазначила, що поштові відділення забезпечені коштами на виплату пенсій включно по 9 квітня, крім того, вже розпочато фінансування й 10 квітня. Водночас через банки можна було отримати пенсію 8 квітня, при цьому 9 квітня так само перебуває в процесі забезпечення коштами (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2014. – 9.04*).

Міністр енергетики та вугільної промисловості України Ю. Продан відвідав з робочим візитом інституції ЄС. До складу делегації також увійшов голова правління НАК «Нафтогаз України» А. Коболев. У рамках зустрічі з Комісаром ЄС з питань енергетики Г. Оттінгером сторони обмінялися думками щодо ходу реалізації домовленостей, досягнутих під час візиту Ю. Продана до Брюсселя 19–20 березня.

Обговорені нагальні питання зміцнення енергетичної безпеки у Європі, двосторонньої взаємодії у реформуванні української енергетичної галузі, а також шляхи подолання ресурсної залежності від Російської Федерації.

Сторони приділили особливу увагу питанням стабільності функціонування енергетичного сектору України та перспективам спільної модернізації та експлуатації газотранспортної системи України. У цьому зв'язку було наголошено на важливості диверсифікації поставок природного газу в Україну з країн Європи і домовлено про подальші спільні дії з метою невідкладного забезпечення фізичного реверсу газу з території Словаччини вже найближчим часом.

Українська делегація на чолі з міністром також провела окрему зустріч з директором Генерального директорату «Енергетика» Д. Рісторі, а також представниками Газової координаційної групи ЄС (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2014. – 9.04).

ПОЛІТИКА

Чотиристоронні переговори по Україні пройдуть наступного тижня.

Зовнішньополітична служба ЄС повідомила, що зустріч глав МЗС Росії, США, України і глави дипломатії ЄС по ситуації на Україні пройде наступного тижня, повідомляє УНН з посиланням на українську службу ВВС. «Високий представник ЄС продовжує дипломатичні зусилля для деескалації ситуації на Україні. У цьому контексті він наступного тижня зустрінеться з міністрами закордонних справ США, Російської Федерації та України», – ідеться в повідомленні служби.

Нагадаємо, 8 квітня глава російського МЗС С. Лавров заявив, що Москва готова обговорити з Брюсселем і Вашингтоном ситуацію в Україні, якщо в переговорах братимуть участь представники Півдня та Сходу країни. Водночас Україна вимагає, аби Росія «припинила агресивні дії, риторику й підривної діяльність проти України» та відмовилася від «завойовницьких планів» (*Українські Національні Новини (http://www.unn.com.ua)*). – 2014. – 9.04).

Европейский Союз создаст специальную рабочую группу, в задачи которой будет входить оказание помощи Украине в целях стабилизировать экономическую и политическую ситуацию в стране. Об этом 8 апреля сообщил дипломатический источник ЕС.

В рабочую группу войдут предположительно несколько десятков экспертов. Совместно с украинскими властями они

должны будут определить, какая помощь необходима Киеву, и впоследствии заниматься координацией ее предоставления.

Работа создаваемой группы может распространиться также на Грузию и Молдавию, сообщил дипломат, попросив не называть его имени. Об этом сообщает Deutsche Welle (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2014. – 9.04).

Погранслужба усилила контроль в восточных областях совместно с МВД и СБУ.

Все мероприятия проводятся с целью недопущения дестабилизации обстановки в Украине, перевозки оружия, боеприпасов, взрывчатых веществ и других запрещенных предметов.

Госпогранслужба осуществляет усиленный контроль в пунктах пропуска на границе с Крымом и в восточных областях совместно с подразделениями Вооруженных сил, МВД и СБУ (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>)). – 2014. – 9.04).

Усі «сепаратисти», котрі захопили приміщення УСБУ у Луганську, є мешканцями Луганщини, їх особи встановлено та ведуться перемовини із їхніми рідними. Про це УНН повідомили у МВС. За словами правоохоронців, близько 200 осіб, котрі перебувають у приміщенні УСБУ, не збираються складати зброю, а ряди «сепаратистів» постійно поповнюються. 8 квітня пізно ввечері до них на перемовини приїздив народний депутат С. Тігіпко. Про що йшлося на цих перемовинах наразі не відомо», – зазначили у міліції.

Як повідомляв УНН, за інформацією СБУ до 5 години ранку 9 квітня із захопленої будівлі УСБУ в Луганську змогли вийти 56 осіб без зброї. Людей вдалося вивести у результаті переговорів (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>)). – 2014. – 9.04).

У Луганську навпроти будівлі СБУ Луганської області проросійськи налаштовані активісти розбили наметове

містечко. Про це повідомляє кореспондент УНН. Воно розташувалося в Сквері Пам'яті поряд з церквою та дитячим майданчиком, на якому граються діти. Поруч з наметами перебуває не дуже багато людей. Поблизу наметового містечка, що наразі складається з декількох наметів, знаходяться лавки, на яких сидять луганчани та спостерігають за всім, що відбувається. Скрізь висять прапори РФ, лунають російські військові пісні та гімн РФ. Із гучномовців людей закликають допомогти розкласти намети. Луганчани зносять до наметів продукти та воду.

Активісти огородили парканом і шинами центральну вулицю міста. Вхід в СБУ теж заблокований, на даху стоять військові *(Українські Національні Новини (http://www.unn.com.ua). – 2014. – 9.04).*

Внефракционный депутат Верховной Рады, кандидат в президенты С. Тигипко назвал вымыслом информацию, что в здании управления Службы безопасности Украины (СБУ) в Луганске, взятом под контроль активистами, находятся российские граждане.

С. Тигипко накануне ночью побывал в Луганске и провел переговоры с активистами.

«Разговоры о том, что там (в здании) присутствуют какие-то россияне, – чистый вымысел. Там находятся жители Луганской области. Они показывали свои паспорта», – сказал С. Тигипко в среду на брифинге. По его словам, информация, что в здании находятся заложники, также не соответствует действительности.

Накануне СБУ утверждала, что сторонники федерализации, занявшие здание СБУ, захватили в заложники около 60 граждан, и заминировали здание. Позже СМИ со ссылкой на МВД Украины опровергли эту информацию. По словам С. Тигипко, люди находятся там добровольно и останутся в здании до выполнения их требований. «Что касается их требований, то, в первую очередь, речь идет о федерализации. Но то, что слышал я, – это разговоры о единой стране. Все разговоры о том,

что там находятся “суперсепаратисты” – все это вранье. Люди хотят больше власти регионам. Люди хотят больше экономических полномочий регионам. <...> Нам нужно сейчас срочно сформировать комиссию, в которую бы вошли оппозиционные депутаты и вместе с властью, которая ведет переговоры, попытаться как можно быстрее помочь людям», – добавил С. Тигипко. (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 9.04).

Кандидата в президенти України М. Добкіна не пустили в будівлю Управління СБУ в Луганську для проведення переговорів, і зустріли агресивно.

Про це повідомив луганський правозахисник К. Реуцький в ефірі «Громадського ТБ». За допомогою скайпу К. Реуцький повідомив, що в середу ввечері в будівлю СБУ в Луганську намагалися увійти М. Добкін та мер міста. За словами правозахисника, М. Добкіна не пустили всередину, а натовп біля СБУ ледь не розірвав його. «Близько 1,5-2 тис. осіб присутні зараз біля луганського СБУ. Я думаю, Добкін надовго запам’ятає цей вечір», – сказав К. Реуцький (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2014. – 9.04).

В среду, 9 апреля, митингующие сняли всю брусчатку на Октябрьской площади Донецка и соорудили из нее баррикады в человеческий рост. Активисты также за ночь с 8 на 9 апреля полностью забаррикадировали свой лагерь под Донецкой ОГА. Осталось только два узких прохода – с центра города и справа. «Проход с Университетской на бульвар только по узкой тропинке у домов. Все остальное – баррикады» – говорится в сообщении в соцсети (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 9.04).

На митинге в Донецке признали независимость Крыма и попросили признать Донецкую республику.

Обращение в поддержку жителей Крыма принято в среду, 9 апреля, на заседании митингующих в помещении Донецкой областной государственной администрации. Об этом сообщило информагентство ИТАР-ТАСС.

Основные тезисы резолюции были озвучены с трибуны перед зданием областной госадминистрации.

«Мы признаем независимость Крыма и надеемся, что Крым признает независимость Донецкой республики», – сказано в обращении.

В нем также содержится просьба к крымчанам поддержать действия митингующих, в том числе связанные с формированием сил самозащиты. Присутствующие на площади одобрительно отозвались о принятом решении, скандируя «Крым – Донбасс – Россия» (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 9.04).

Глава Донецької облради А. Шишацький написав заяву про складання своїх повноважень. Про це він заявив сьогодні на конференції, повідомляє кореспондент УНН.

«Я написав заяву про складання повноважень, тому що не можна працювати в умовах навіть найменшої недовіри», – заявив А. Шишацький.

Нагадаємо, нещодавно Донецька обласна рада закликала Верховну Раду України наділити російську мову статусом другої державної. Про це говорилось у відкритому листі голови Донецької обласної ради А. Шишацького.

Додамо також, березневим рішенням XXVI конференції ДОО Партії регіонів з ради ДОО ПР були виключені екс-губернатор Донецької області А. Шишацький та екс-голова Донецької обласної ради А. Федорук (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04).

У Харкові вже є 65 офіційно підозрюваних сепаратистів.

Прокуратура повідомила про підозру у вчиненні масових заворушень 65 затриманим за захоплення будівлі Харківської

облдержадміністрації. Про це повідомили у харківській прокуратурі, пише «Інтерфакс-Україна».

«Усім 65 затриманим у Харківській ОДА вручено письмові підозри у скоєнні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 294 Кримінального кодексу (масові заворушення)», – повідомили у прокуратурі. Наразі в кримінальному провадженні тривають оперативні та слідчі дії, тривають допити, вивчаються відеоматеріали. За його словами, слідчі та прокурори готують клопотання до суду про обрання запобіжного заходу.

Як відомо, 8 квітня під час спецоперації підрозділів МВС затримали 65 осіб, які захопили приміщення Харківської ОДА (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04).

В центре Одессы сторонники федерализации возводят баррикады.

В Одессе на Куликово поле, где расположены палатки антимайдана, завезли песок, который укладывают в строительные полиэтиленовые мешки и складывают из них баррикады.

Ограждение высотой около 1 метра обустраивают по периметру площадки, на которой находится палаточный городок. Сюда же свезли много автомобильных шин, которые также выложили возле мешков, передает УНИАН.

Также пророссийские активисты привезли на Куликово поле старые доски, различную металлическую арматуру. На вопросы журналистов люди, выкладывающие все эти приспособления, предпочитают не отвечать или говорят, что «для защиты от нападения майдануток» (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 9.04).

Проект Конституції Криму узгоджений з Кремлем і буде розглянутий Республіканською конституційною комісією, повідомляє УНН з посиланням на російське видання «Коммерсант». За повідомленням, у проекті зафіксовано, що «Республіка Крим є демократичною правовою державою у складі

РФ», а територія Республіки «єдина і неподільна». При цьому ніякі національно-культурні автономії в проекті не передбачені.

Крім того, у проекті Конституції збереглася норма про обрання глави Криму не безпосередньо населенням, а через Держраду, причому Центрвиборчком організовуватиме вибори Держради і вибори муніципального рівня.

Як зазначає видання, за проектом Конституції парламент Криму складатиметься не з 100 депутатів, а з 50. Не виключено, що частка депутатів Держради, що обираються за партійними списками, зменшиться з 50 до 25 %, а інші 75 % обиратимуться в одномандатних округах.

Водночас у меджлісі кримськотатарського народу вже заявили виданню, що нові правила ускладнять для кримських татар можливість проходження у владу. Поки ж кримським татарам лише неофіційно обіцяні квоти у владі. Важко їм буде претендувати і на виборні посади.

Голова Постійної комісії Держради з нормотворчої діяльності Ю. Фікс повідомив, що Конституція Криму складається з 10 розділів і 95 статей, основні положення документа схожі зі статтями Конституції РФ.

Як повідомляв УНН, позачергове засідання самопроголошеної Держради Криму, на якому буде розглянуто питання про затвердження проекту Конституції, відбудеться 11 квітня (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04).

Уряд Криму готовий передати «Газпрому» вуглеводневі ділянки на шельфі Чорного та Азовського морів. Про це повідомив журналістам заступник голови Ради міністрів самопроголошеного Криму М. Янакі, передає кореспондент УНН.

Уряд Криму виступає за те, щоб ділянки на суші Криму залишилися в республіканській власності, при цьому ділянки на шельфі воно готове передати в управління російських компаній.

М. Янакі уточнив, що нинішні власники ліцензій на шельфові родовища повинні будуть їх переоформити відповідно

до російського законодавства. Він зазначив, що незабаром буде повідомлено про терміни, коли ці ліцензії можна буде переєструвати.

Як відомо, влада самопроголошеної Республіки Крим планує оголосити конкурс з приватизації «Чорноморнафтогазу».

Водночас відомо, що Україна готує позови в міжнародні суди щодо «Чорноморнафтогазу» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04).

9 квітня у Києві на Подолі горіли прапори комуністів.

У колишньому офісі комуністів проходить тотальна «чистка», «свободівці» викидають з вікон портрети Леніна та Маркса, футболки із символікою та інші атрибути партії. До недавнього часу у будівлі розміщувався штаб люстраційного комітету «Ніколи Знову» та «Канцелярська сотня».

З ранку до будівлі на Борисоглібській, 7 під'їхали силовики у формі та штатському із наміром штурмувати офіс, щоб повернути його комуністам. Однак міліцію «Самооборона» в середину приміщення не пустила і вони покинули територію.

Документи у декількох коробках, над якими працювала «Канцелярська сотня», завдяки контролю журналіста Д. Бігуса, який працює над цією темою, вже вивезені.

Біля будівлі залишилися чергувати півтори-дві сотні представників «Самооборони» і представники «Правого сектора» (*Пресса України* (<http://uapress.info/uk/news/show/21206>). – 2014. – 9.04).

Коммунальщики Киева начали убирать баррикады на Крещатике со стороны Европейской площади.

Работает автомобильный кран, который поднимает самые крупные элементы баррикад: фонарные столбы и другие строительные конструкции, передает УНИАН. Возле гостиницы «Днепр» стоит строительная техника: грузовик и трактор-погрузчик, работают коммунальщики вместе с «майдановцами». Они собирают мусор.

Недавно «Правый сектор» попросил прощения за ложный призыв к сносу баррикад на майдане Незалежности, уточнив, что намеревался лишь устроить уборку (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 9.04).

Лідер фракції Партії регіонів О. Єфремов заперечує свою причетність до організації сепаратистських дій на Сході України.

На брифінгу у Верховній Раді, реагуючи на звинувачення, що О. Єфремов фінансує та організовує сепаратистів у східних областях, він сказав: «Хочу заявити з цієї трибуни офіційно: це неправда і це провокації».

Ми робимо все можливе для того, щоб люди, які висловлюють свою точку зору на Сході, не переходили до радикальних дій. Але, на жаль, стикаємося з фактами, коли в Центрі просто не чують тих вимог, які ці люди висувають». За його словами, багато виступів у Верховній Раді «радикалізують» ситуацію на Сході (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2014. – 9.04).

Народный депутат П. Порошенко лидирует в президентской гонке. Об этом свидетельствуют результаты социологического опроса Центра им. А. Разумкова, проведенного с 28 марта по 2 апреля во всех регионах Украины, за исключением Крыма.

Согласно результатам опроса, в президентских выборах 25 мая точно примут участие 62,2 % опрошенных, еще 23,2 % скорее всего примут в них участие.

За П. Порошенко готовы проголосовать 28,2 % опрошенных; за Ю. Тимошенко собираются отдать голос 13,0 % опрошенных; за С. Тигипко – 6,1 %; за О. Богомолец – 3,7 %; за О. Ляшко – 3,7 %; за М. Добкина – 3,6 %; за П. Симоненко – 3,2 %; за А. Гриценко – 3,0 %; за О. Тягнибока – 1,6 %; за Д. Яроша – 1,2 %.

Среди тех, кто уже решил участвовать в выборах, за П. Порошенко готовы голосовать 42,3 %, за Ю. Тимошенко – 19,1,

С. Тигипко – 8,8 %, О. Богомолец – 5,5 %, О. Ляшко – 5,5 %, М. Добкина – 5,2 %, П. Симоненко – 4,6 %, А. Гриценко – 4,3 %, О. Тягнибока – 2,3 %, Д. Яроша – 1,9 %.

Напомним, четыремя социологическими службами (Центром социальных и маркетинговых исследований «Социс», Киевским международным институтом социологии, соцгруппой «Рейтинг» и социологической службой Центра им. А. Разумкова) с 14 по 19 марта был проведен опрос о предпочтениях украинцев на президентских выборах 25 мая. Тогда в первом туре выборов за П. Порошенко были готовы проголосовать 24,9 % опрошенных избирателей, за В. Кличко – 8,9 %, за Ю. Тимошенко – 8,2 %, за С. Тигипко – 7,3 %. С тех пор возросла электоральная поддержка П. Порошенко (с 24,9 до 28,2 % среди всех опрошенных), Ю. Тимошенко (с 8,2 до 13,0 %) и С. Тигипко (с 6,1 до 7,3 %) (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 9.04).

Кандидата на пост Президента О. Царева избили и забросали яйцами в Николаеве.

Народному депутату Украины, кандидату в Президенты О. Цареву в Николаеве устроили настоящий «горячий прием», обещанный накануне политику одним из лидеров местного Народного ополчения А. Янценом.

Как сообщает издание «Преступности.НЕТ», О. Царев прибыл в Николаев, чтобы провести в Больнице скорой медицинской помощи пророссийских активистов, пострадавших во время сноса их палаточного городка возле городского памятника Героям-ольшанцам. В Николаеве произошла потасовка О. Царева и А. Янцена. Столкновения происходили во дворе больницы. Когда О. Царев стал идти ко входу в больницу, то жители Николаева выстроились цепью, чтобы не дать ему пройти, бросали яйца и картошку в О. Царева, изрядно испачкав ему костюм.

Накануне А. Янцен во время прямого эфира в программе «Шустер LIVE», в которой принимал участие О. Царев, пообещал показать гнев народа, если тот решит приехать в Николаев.

Напомним, на днях в Николаеве пророссийские активисты собирались штурмовать областную госадминистрацию, однако их попытки захвата здания провалилась из-за слаженных действий сотрудников милиции. По информации пресс-службы Николаевского облздрава, в результате столкновений пострадали 15 человек, из которых 11 были госпитализированы. По состоянию на утро 8 апреля госпитализированными оставались трое человек, остальные проходят лечение амбулаторно (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 9.04).

Активісти «Правого сектору» заявили, що це вони закидали в Миколаєві кандидата на пост Президента «регіонала» О. Царьова яйцями та провели з ним «фізично-роз'яснювальну роботу». Відповідну заяву оприлюднила організація в соціальній мережі, передає УНН.

«У Миколаєві “Правий сектор” завадив О. Царьову влаштувати антиукраїнські провокації. Разом із патріотично налаштованою громадськістю м. Миколаєва місцеві активісти “Правого сектору” перервали “гастролі” відомого українофоба Царьова. “Кремлівського виродка” закидали яйцями, а також провели з ним “фізично-роз'яснювальну роботу”», – повідомили в «Правому секторі».

В організації зазначили, що офіційною метою поїздки О. Царьова був візит до лікарні: «Однак при цьому народний депутат поведився нахабно, вдавався до антиукраїнської риторики та ображав місцевих мешканців» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04).

Крымчане должны иметь возможность голосовать на выборах Президента Украины. Украинских граждан полуострова Крым могут пригласить на избирательные участки Херсона или других городов.

ОБСЕ поддерживает решение Киева обеспечить крымским украинцам право голосовать на президентских выборах

25 мая, заявил в среду специальный представитель председателя организации по вопросам Украины Т. Гульдманн, передает УНН. Представитель подчеркнул, что сегодня нерешенным вопросом остается, каким образом украинская власть обеспечит голосование крымчан.

«Мы думаем, что это может произойти на избирательных участках Херсона или других городов или областей Украины. ОБСЕ подтверждает, что Крым – часть Украины и оказывает помощь украинцам в подготовке и проведении досрочных президентских выборов», – передает слова Т. Гульдмана информантство УНН.

20 марта в Украине начала работу так называемая долгосрочная миссия наблюдателей из избирательных кампаний, которые наблюдают за избирательной кампанией в различных областях Украины. Это почти 100 специалистов, представляющих Бюро демократических институтов и прав человека ОБСЕ. Накануне дня голосования еще 900 наблюдателей в рамках «краткосрочной миссии» прибудут в Украину и в разных городах будут наблюдать за процессом волеизъявления украинцев, сообщил Т. Гульдманн.

Ранее замглавы Центральной избирательной комиссии А. Магера заявлял, что гражданам Украины, которые проживают в Крыму и Севастополе и пожелают принять участие в голосовании на выборах Президента, могут разрешить голосовать на избирательных участках в соседних регионах, в частности в Херсонской области (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 9.04).

Хакери-«антимайданівці» зламали сайт Генеральної прокуратури України, повідомляє УНН.

Наразі при відкритті головної сторінки веб-сайту відомства користувача автоматично переспрямовує на сторінку Антимайдану в соцмережі «ВКонтакте». При спробі відкрити сторінки веб-сайту з'являється повідомлення про помилку.

Нагадаємо, раніше «Кіберберкут» заявляв про проведення цілеспрямованих хакерських атак на сайти МВС і ГПУ

(Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04).

Сайты прокуратур Донецкой и Луганской областей взломаны. При попытке открыть странички правоохранительных ведомств открывается страничка Антимайдана в сети «ВКонтакте» с лозунгом «Мы за Евразийский союз!».

На страничке, в частности, есть лозунги «Референдум надо не просить, а назначать и проводить», «Нужно выбрать лидера» и т. д. (*Четверта Влада (<http://4vlada.net>). – 2014. – 9.04).*

ЕКОНОМІКА

Председатель Национального банка Украины С. Кубив провел рабочую встречу с директором Европейского банка реконструкции и развития (ЕБРР) в Украине Ш. Аджунером и старшим банкиром, руководителем финансового сектора ЕБРР в Украине А. Павловым. Об этом Минфину стало известно из официального сообщения Нацбанка.

Целью встречи стало представление потенциальных приоритетов деятельности ЕБРР в банковском секторе Украины и обмен мнениями по поддержке, которую ЕБРР может предоставить своим клиентам, Национальному банку Украины и Фонду гарантирования вкладов физических лиц.

Во время встречи С. Кубив проинформировал представитель ЕБРР об основных тенденциях развития украинской банковской системы и предпринятых Национальным банком Украины шагах по реформированию финансового сектора с целью постепенного устранения имеющихся дисбалансов и обеспечения надежной работы банковской системы Украины.

Ш. Аджунер подтвердил намерения ЕБРР относительно активизации сотрудничества и предоставления финансовых ресурсов для реформирования экономики Украины и банковского сектора в частности. Он отметил, что во время недавнего заседания Совета директоров ЕБРР утверждена новая

Стратегия деятельности ЕБРР в Украине, которая включает помимо технической помощи и консультаций развитие программ как частного, так и государственного секторов экономики.

Стороны договорились о дальнейшем активном сотрудничестве и совместном поиске перспективных направлений укрепления банковской системы Украины, в том числе о проведении приоритетных реформ в украинском финансовом секторе (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 8.04).

По уточненным оценкам Миндоходов, в 2013 г. теневой оборот средств в Украине составил 280 млрд грн. Об этом первый заместитель министра доходов и сборов Украины И. Билоус сказал во время заседания Общественного совета при Миндоходов. По его словам, около 30 % от суммы оборота теневых капиталов составляют средства, выведенные из государственных предприятий. «Из бюджета вымывалось больше, чем поступало в него. “Налоговые ямы” являются нашим основным налоговым резервом». Еще один весомый резерв для наполнения бюджета – борьба с нелегальным оборотом подакцизных товаров. По мнению руководителя ведомства, из этой сферы в бюджет можно привлечь около 100 млрд грн теневых средств. Делать это в ведомстве планируют посредством внедрения электронных акцизных марок.

По мнению первого заместителя министра, борьба с уклонением от уплаты налогов не может быть полностью эффективной без системных изменений. В министерстве уже создали рабочую группу, которая работает над реформированием как налогового законодательства, так и администрирования налогов (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 8.04).

Украина вернула России 3 млрд дол. кредита, оплатив ими газ.

Относительно расследования использования российского кредита на 3 млрд дол., полученного в декабре прошлого года, то эти средства сразу же были направлены «обратно» Россией-

ской Федерации в качестве платежей за российский газ. Об этом заявил глава Национального банка Украины С. Кубив в эфире Первого национального канала 8 апреля.

Он также подчеркнул, что валютный курс на сегодня отражает текущее реальное состояние экономики страны. «Цена того, что происходит в экономике Украины, а именно курс доллара, – это реальное отображение того, что мы имеем на сегодня», – сказал С. Кубив. Также он отметил, что ситуация на валютном рынке подвержена влиянию спекулянтов, а также на него влияет политическая обстановка (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 8.04).

8 апреля Министерство финансов Украины доразместило краткосрочные облигации внутреннего государственного займа на сумму 103 млн 662 тыс. 900 грн. Об этом сообщает пресс-служба министерства.

Облигации размещены под 12,75 % годовых со сроком обращения 175 дней. Облигации должны быть погашены до 1 октября 2014 г. одним платежом.

В то же время предложения по первичному размещению ОВГЗ в долларах и гривнях не были востребованы (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 8.04).

АМКУ зобов'язав нафтотрейдерів знизити ціни на бензин.

Антимонопольний комітет України надав ряду учасників ринку пального України обов'язкові для розгляду рекомендації щодо перегляду в бік зниження роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо. Про це повідомляє УНН з посиланням на прес-службу АМКУ.

АМКУ рекомендував учасникам ринку світлих нафтопродуктів вжити заходи щодо встановлення роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо на рівні, який існував би за умов значної конкуренції на ринку.

Як доводять результати проведеного аналізу ринку, протягом лютого – березня 2014 р. на АЗС ПП «ЛУКойл Україна»,

ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «ВОГ Рійтейл», ТОВ «Альяс холдинг», ТОВ «Паралель», ПАТ «Укрнафта», ТОВ «Авіас», ТОВ «Веста Сервіс», ТОВ «Бел Оіл» ціни на бензини та дизельне пальне зросли майже на 3 грн на кожному літрі. Так, наприкінці січня 2014 р. ціни на бензин А-95 становили 10,40–11,39 грн/л, станом на 7 квітня – 13,79–14,39 грн/л. При цьому учасники ринку підвищували ціни на моторні бензини та дизельне пальне практично одночасно та встановлювали їх на однаковому або близькому за розміром рівні.

Поряд з об'єктивними факторами, що спричиняють зростання цін на пальне, у тому числі зміна курсу долара та євро, є ознаки прояву зловживання ринковою владою та узгодження конкурентної поведінки. За здійсненими комітетом розрахунками та інформацією провідних експертів, роздрібні ціни зазначених учасників ринку більше ніж на 1 грн/л перевищують ті ціни, які могли б бути встановлені в умовах жорсткої конкуренції, що забезпечує цим суб'єктам господарювання додатковий прибуток у сотні мільйонів гривень на місяць.

Особлива увага комітету до цього ринку сьогодні пов'язана як з весняними польовими роботами, так і з необхідністю забезпечення української армії паливом за економічно обґрунтованими цінами. Про результати розгляду рекомендацій зазначені суб'єкти господарювання зобов'язані повідомити комітету в 10-денний термін.

Нагадаємо, що у 2011 р. Антимонопольний комітет України був змушений притягнути до відповідальності ряд компаній за аналогічні дії (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 8.04).

Угорський оператор газопроводів Foldgaszallitas (FGSZ Zrt. – Ред.) готовий прокачувати до 6 млрд куб. м газу для України за наявності вільних потужностей і чинного контракту, повідомила РІА «Новини» представниця фірми Е. Лакатош, передає УНН.

Нагадаємо, у суботу глава «Газпрому» О. Міллер заявив, що ідея організації реверсних поставок газу з ЄС в Україну викликає питання: фізичний реверс навряд чи можливий, а «віртуальний» реверс вимагає обговорення з точки зору законності.

«У FGSZ з березня 2013 р. є всі технічні й правові передумови для передачі природного газу в Україну. Ця передача завжди відбувається через окремий газопровід, а не за допомогою “віртуального” реверсу через трубопровід, який використовується для імпорتنних поставок з російських джерел», – заявила вона.

Е. Лакатош пояснила, що пропускна здатність згаданого окремого трубопроводу становить 16,8 млн куб. м на добу (6,1 млрд на рік) (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 8.04).

Кабмін увеличил уставной капитал «Нефтегаза» на 12 %.

Кабинет Министров Украины увеличил уставный капитал Национальной акционерной компании «Нефтегаз Украины» до 55,8 млрд грн. Текст соответствующего постановления от 9 апреля 2014 г. № 93 обнародован на сайте правительства.

«В абзаце втором пункта 32 цифры “49 840 905” заменить цифрами “55 840 905”, – говорится в постановлении.

Таким образом, уставный капитал «Нефтегаза» увеличен на 12 %.

Отметим, в п. 32 устава «Нефтегаза» содержатся сведения о размере уставного капитала компании (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 9.04).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Уменьшение объема золотовалютных резервов было обусловлено расчетами по государственному и гарантированному государством долгу в иностранной валюте в сумме 0,45 млрд дол. Об этом сообщили в пресс-службе Независимой ассоциации банков Украины.

До конца текущего года страна выплатит кредиты МВФ на сумму 1,63 млрд СДР (около 2,4 млрд дол.).

По мнению НАБУ, снижение резервов на 2,5 % не является критическим для экономики государства, а использование резервов на расчеты по кредитам является вполне оправданным. Своевременное обслуживание Украиной своих внешних заимствований улучшает ее репутацию и повышает шансы на получение уже в первом полугодии 2014 г. финансовой поддержки со стороны отдельных государств и международных финансовых организаций.

Как сообщалось, по предварительным данным Национального банка Украины, в марте 2014 г. объем золотовалютных резервов сократился на 2,5 % (0380 млн дол.). И по состоянию на 1 апреля 2014 г. составил 15,08 млрд дол. При этом удельный вес золота в структуре резервов равнялся 11,7 % (на 1 января 2014 г. – 8 %) (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 8.04).

Загальна заборгованість України перед Росією становить 16,6 млрд дол. Про це повідомив прем'єр-міністр Росії Д. Медведєв на нараді в президента В. Путіна, передає УНН з посиланням на ВВС.

«Три мільярди доларів – борг України, накопичена заборгованість за газ – 2,2 млрд доларів, і те, що ми розглядаємо як недоотриманий прибуток Росії – 11 млрд 400 млн. У загальній складності – 16 млрд 600 млн», – пояснив прем'єр.

За словами Д. Медведєва, у Росії є всі підстави для переходу на попередню оплату поставок газу для України.

Водночас президент В. Путін заявив, що Росія поки не має наміру переходити на авансові платежі за поставки газу Києву. «Враховуючи складну ситуацію в Україні, просив би утриматися від застосування цих можливостей до проведення додаткових консультацій», – сказав В. Путін.

Раніше повідомлялося, що «Газпром» не отримав грошей від України за березневий газ (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 9.04).

В. Путін вважає, що в нинішній ситуації «Газпром» має постачати газ на Україну в тому обсязі, який буде сплачений за місяць вперед. Про це повідомляє УНН з посиланням на російські ЗМІ.

«Газпром постачатиме газ лише в тих обсягах, які будуть сплачені українською стороною за місяць вперед», – заявив В. Путін на нараді в середу.

«Скільки вони заплатять, стільки й отримають», – додав він (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>)*). – 2014. – 9.04).

Россия может отказаться от украинских товаров.

Россия готова отказаться от кооперации с Украиной, заявил министр промышленности и торговли России Д. Мантуров в ходе совещания с президентом РФ В. Путиным.

«Серьезной зависимости у нашей страны по поставкам товаров из Украины нет. Если будут приняты какие-то ограничительные меры с украинской стороны, то наши предприятия смогут полностью заместить производство своей номенклатурой по кооперации», – сказал Д. Мантуров.

Перед этим В. Путин заявил, что Россия должна быть готова заместить украинские товары. «Я вас прошу дисциплинированно выполнять все контрактные обязательства с украинскими партнерами, но нужно заранее быть готовыми к любому развитию событий, развитию ситуации, в том числе с точки зрения импортозамещения», – сказал В. Путин. Он поручил подготовить соответствующие предложения по поводу внесения корректив в гособоронзаказ на случай, если ситуация этого потребует (*Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>)*). – 2014. – 9.04).

Украина за январь – март 2014 г. сократила импорт российского газа по сравнению с аналогичным периодом прошлого года на 14 % – до 6,1 млрд куб. м, говорится в сообщении

оператора украинской газотранспортной системы «Укртрансгаз».

«По оперативным данным центрального диспетчерского департамента ПАО «Укртрансгаз», в январе – марте 2014 г. в ГТС поступило 6,1 млрд куб. м газа, что почти на 14 % меньше фактических показателей 2013 г. В прошлом году этот показатель составлял 7,07 млрд куб. м газа», – говорится в сообщении.

Также в компании отметили, что импорт газа в марте текущего года составил 1,9 млрд куб. м, что на 15 % меньше марта прошлого года.

Напомним, Украина, которая пытается договориться с российским газовым монополистом «Газпромом» о возврате к цене на газ на уровне 268,5 дол. за 1 тыс. куб. м, на сегодняшний день прекратила закачку российского газа в свои подземные хранилища.

За мартовские поставки газа украинская сторона не рассчиталась, долг составляет более 550 млн дол.

По данным Минэнергоугля, Украина в 2013 г. сократила импорт газа по сравнению с 2012 г. на 15,1 % – до 27,974 млрд куб. м (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 9.04).

Украина начинает очередной раунд переговоров с МВФ.

По словам министра экономического развития и торговли П. Шереметы, входящего в группу переговорщиков от Украины, переговоры с МВФ идут плану. «Все под контролем. Все идет по плану. Дополнительных претензий со стороны МВФ нет. Есть ожидания. Процедурные вопросы. Должны приниматься решения», – сказал он.

Отмечается, что украинская делегация вылетает в составе министра финансов А. Шлапака, министра экономического развития и торговли П. Шереметы, а также главы НБУ С. Кубива.

Накануне МВФ отказался делать экономические прогнозы по Украине из-за кризиса в стране. Об этом говорится в выпуске доклада World Economic Outlook.

В частности, МВФ отмечает только, что умеренный рост экономики Украины должен возобновиться ближе к концу 2014 г. Однако конкретные цифры ВВП, инфляции, безработицы или текущего счета фонд не опубликовал.

В свою очередь, как заявила директор-распорядитель МВФ К. Лагард, ситуация в Украине, в случае, если она не будет разрешена, может иметь значительные последствия для всего мира. «Геополитическая напряженность является существенным фактором ухудшения развития мировой экономики, и в этом смысле ситуация в Украине может значительно повлиять на мировые макроэкономические процессы», – сказала она (*Korrespondent.net* (<http://korrespondent.net/business/financial/3346798-v-poyskakh-deneh-ukrayna-nachynaet-ocherednoi-raund-perehovorov-s-mvf>). – 2014. – 9.04).

Агентство Moody's понизило рейтинги Киева и Харькова. Международное рейтинговое агентство Moody's снизило рейтинги Киева и Харькова в национальной и иностранной валютах с Саа2 до Саа3. Согласно сообщению агентства, прогноз по рейтингам – «негативный».

Основным показателем снижения рейтингов является ухудшение кредитного профиля Украины, отмечают в Moody's. Напомним, ранее агентство снизило рейтинг гособлигаций Украины с Саа2 до Саа3 с «негативным» прогнозом.

Решение Moody's снизить рейтинг госбондов Украины объясняется тремя основными факторами: эскалацией политического кризиса, ухудшением позиций внешней ликвидности и ухудшением макроэкономических показателей.

Рейтинговое агентство ожидает сохранения внутривнутриполитических рисков в Украине на высоком уровне с учетом предстоящих в мае президентских выборов и возможных досрочных парламентских выборов позднее в 2014 г.

Moody's также снизил рейтинги пяти украинских компаний: Ferrexpo, «Донецкстали», «Лемтранса», «Метинвеста» и Мироновского хлебопродукта – с Саа1 до Саа2 с «негативным» прогнозом. Об этом сообщает «ЛІГАБізнесІнформ» (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 9.04).

56 % українцев живуть «от зарплати до зарплати».

Согласно результатам опроса, 54 % мужчин и 58 % женщин систематически оказываются в ситуации, когда деньги на жизнь заканчиваются до прихода новой зарплаты. Каждый пятый офисный работник испытывает финансовые затруднения как минимум раз в три месяца. И всего лишь 8 % мужчин и 4 % женщин заявляют о том, что такое никогда с ними не случается.

Такие данные были получены в результате опроса, проведенного Международным кадровым порталом HeadHunter Украина.

Понятие «деньги на жизнь» интерпретируется прекрасным и сильным полем по-разному: для большинства женщин это означает, что денег не хватает на самое элементарное (еду, оплату проезда в общественном транспорте), в то время для мужчин – это отсутствие денег на обязательные вещи, с тратами на которые можно повременить. Поэтому каждый третий офисный работник-женщина начинает считать дни до зарплаты за одну-две недели, среди мужчин таких – каждый четвертый. Абсолютно не ждут свою зарплату 20 % мужчин и 11 % женщин.

Когда денег совсем мало, и мужчины, и женщины предпочитают отказаться от спонтанных необязательных покупок (63 и 58 % соответственно), затем они сокращают расходы на досуг (58 и 44 %), отказываются от обеда на работе, да и вообще стараются экономить на еде (37 и 40 %). Другие альтернативные способы экономии для украинцев – это покупать товары со скидками и отказаться от использования личного транспорта. Некоторые предпочитают не ограничивать себя в тратах: среди них 8 % мужчин и 5 % женщин не экономят, а берут в долг у своих друзей, коллег и родственников.

Среди основных причин, почему денег на жизнь не остается, почти треть опрошенных называют форс-мажорные обстоятельства, которые приводят к неожиданным необязательным тратам. Каждый четвертый офисный работник считает, что его заработная плата слишком мала, чтобы на нее можно было прожить целый месяц. И только каждый пятый сознается в

том, что не умеет планировать свой бюджет и распределять зарплату правильно. Есть и такие, кто вынуждены экономить постоянно, ведь их работодатель систематически задерживает заработную плату (14 %).

Большая часть зарплаты у украинских офисных сотрудников уходит в основном на еду (68 %), на погашение кредитов (29 %) и на детей (23 %). Около трети опрошенных говорят о том, что деньги расходятся на все понемногу. Каждый шестой признается в неумной страсти к покупке вещей, вследствие чего большая часть зарплаты расходуется именно на одежду (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 9.04).

Без работы могут остаться 12 тыс. социальных работников в Украине. Такие последствия будет иметь решение правительства о сокращении финансирования социальной сферы, сообщила во время пресс-конференции В. Дибайло, директор партнерства «Каждому ребенку».

«Сокращение бюджета на 308 млн грн может обернуться ростом, в частности, уровня социального сиротства. Ведь семьи, с которыми ведут работу соцработники при отсутствии профессиональной поддержки, будут отдавать детей в интернаты. Сокращая финансирование, правительство должно иметь доказательства, что никаких последствий это не повлечет. Такое решение полностью противоречит действиям страны, стремящейся в ЕС».

Власти приняли такое решение необдуманно, и последствия будут огромны, говорит С. Толстоухова, президент Лиги социальных работников Украины. «Мы потратили огромные силы, чтобы устроить тысячи людей в сфере социальной работы, научить их. Многие люди переехали из городов жить в деревню. Они провели оценку ситуации, обнаружили людей в сложных жизненных обстоятельствах, работающих с ними. Теперь таких людей из-за решения правительства заставляют писать заявления об увольнении, или по собственному желанию, или по согласию обеих сторон. Мы подсчитали: чтобы освободить 12 тыс. соцработников в законодательном

порядке, государство должно потратить 318 млн грн – чуть меньше, чем сумма, которую хотят сэкономить на этом же увольнении», – говорит С. Толстоухова.

Должность социального работника в Украине официально была введена в 2012 г. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 9.04).

Стабильный прирост рабочих мест в США.

На фоне геополитических событий и пристального внимания к перспективам главных экономик мира со стороны участников рынка все больше экспертов склоняются к мнению, что США и впредь будут держать курс на сохранение темпов роста. Сокращения программы количественного смягчения продолжается намеченными темпами, и, кроме того, заявления о грядущем увеличении процентной ставки – это только самые основные факторы, которые говорят о том, что Америка взяла курс на рост, констатируют аналитики TeleTrade.

Еще одним фактором, подтверждающим прогнозы аналитиков, является состояние рынка труда. Уровень безработицы в США составил 6,7 % в марте, не изменившись по сравнению с предыдущим месяцем. За этот же период число рабочих мест в американской экономике увеличилось на 192 тыс. Такой показатель оказался всего на 3 тыс. меньше среднего прогноза. Вместе с тем, по уточненным данным, за период января – февраля количество новых рабочих мест оказалось на 37 тыс. больше, чем сообщалось ранее, то есть 144 тыс. и 197 тыс. соответственно. Не стоит также забывать и о форс-мажорных обстоятельствах, связанных с аномальной зимой, что внесло свои коррективы в трудовую статистику.

Больше всего дополнительных рабочих мест в марте, а это 57 тыс., было создано в секторе услуг. 30 тыс. – в общепите и по 19 тыс. в сферах здравоохранения и строительства. Что касается государственного сектора, то изменения были внутренними, поскольку сокращения в органах федерального управления практически полностью компенсировались созданием 8 тыс. новых мест на уровне штатов.

По мнению аналитиков TeleTrade, устойчивые темпы прироста рабочих мест, указывающие на ускорение восстановления после небывало холодной зимы, должны позволить ФРС США продолжить сворачивание программ стимулирования экономики (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 9.04).
